A/C. NO.	NEW	206	OLD	162
FOLIO	047			

TITLE

1. अनुमितिग्रंथ । 2. पंचलक्षणी ।
3. सामान्यनिरुक्तिः ।

శ్రీలక్ష్మీనృసింహప్రియాయ నమః॥ శ్రీనరసింహగురవే నమః॥ శ్రీమతే రంగరామానుజాయ నమః॥ ॥ అభివంద్య మయముస్వమాదరాత్తత్పదాంభోజయుగం పురాంఙ్గ్రీషః
విష్వగ్గోత్రజదాంధరస్సుధిరతి దుర్భాష్యేకరవ్యాఖ్యానం ప్రారిప్సత గ్రంథసమాప్తిపరిపంథిప్రత్యూహవ్యూహవిధ్వంసనపటీయసీం పరబ్రహ్మస్వరూపగాంతి
మాంహానిబధ్నాతి ఓమితి సకుస్త్వేరశాంతోంకారముస్వార్తైః సంబంధావశిసప్రగాం వభావమావమాప్తిః అప్రాయతయాలుక్తసకుప్తిః శ్రీప్రత్త్యైనశక్త్యావస్థాబతప్త
వాంసుదిజాదిదేవతాంత్రయస్య అభేదేన పరమాత్మనోంవిశేషణాత్త్వమప్రాభిమతం అత్రపరజగత్వాలనాదికర్తృత్వం నాకారాదిపదార్థతా వర్ణితం అవ్ర్తుస్త్ర
వస్త్రైదకక్షేష్టేః స్యుపరవపదార్థోర్తృప్త సత్త్వబతప్రాపతయా అనన్యాయాంపత్తేః అబత్త విగ్రహావిశేషవత్త్వరూప్రమువపదార్థస్య పరమాత్మన వశత్వాపదార్థ
తావక్షేదకానాం నారాయణాదిశరీరాణాం భేదాభ్యంద్వ్యాసోధుతావమువపాదణ్ణత యద్యపిఖాతవిశేషాంవఖిస్తశరీరాణాం ప్రత్యస్థమేష్టాంసుకాంలయత్ర
వస్త్వరూపపరంపరాసుభ్యుద్యేనప్రవృత్తినిమిత్తత్వస్వేస్యయాధర్మాంతరావిశేషితానాంపౌంవశరీరవృత్తిజాతివిశిష్టాణాంసమవాయేన తదాత్వ్యముచితం తథాపిసర్వే
ంవేత్తవిష్ణుంరితి శ్రీమాంణికప్రయోగానుగుణ్యాద్విష్ణ్వాదిపదనిబంధనైశక్త్యేరూపలక్ష్మణోయావా ఆవశ్యకత్వాత్తత్వాభ్యుస్య అకారాదిరవిశరీరవిశిష్టావఖిస్త
పరమాత్మపరతాయాంత్వత్తవనదుర్యుక్తత్తశరీరపశత్వైకథ్యం విశ్వాస్యతానార్థమాత్రశరీరసమవాయేనస్థానాభావాంత్ర్ళార్థ్యేరపున్త్త్తర్యప్రవృత్తితయా అవస్త్ర
పకత్వస్యాఖాత్తతాత్పర్యతానిష్టిప్రస్యప్రత్తికాంతాకష్టస్సమానాధికరణాప్రయత్నేనాధారణాకారణాకశెప్తాంత్రయత్వదోషాత్తాత్పర్యస్యసారవాత్తశరీరవిశిష్ట
వవప్రణవార్థః త్రిషుంపనివాంతార్థతయాభేదాన్వయాపవపరమాత్మనితిసనాధుటీకాత్తర్త్తప్రవ్యపకతాయామేవబాధయోరసప్త్యుక్తనేనివాంతత్వసంభవా
త్తఅనిపాంతత్వే అన్యయత్వమేవత్తథత్తితవేతస్యాంత్వంతగర్తత్వ్యాదగమాంత విగ్రహంతస్వాకారాదిరనన్యయత్వాపసమస్తస్య తథాత్వకత్వినెబ్బాంతధాంభావా
త్తఖ్యాత్వ్యస్య సకారాదికర్తృర్త్యే బ్రహ్మాదీనాం తథాత్వ్యాదిత్యాగమానాం చప్రామాణ్యమితిముంచయుక్తం తస్యబ్రహ్మత్వభేదాభిధానమిత్తద్వయుక్త
పరాశంకన్యాయం వస్తుతస్తు శరీరవిశేషణసవభిన్నేశ్వరవతీమిత్తిపదస్యరూపాదిఃసంతక్యుత్తిని వేదాన్తెబ్రహ్మప్రాణస్యవిధేయస్య తః సముద్రంప్రసంతత్వంస్వరణాదస్య
ణోత్త్వావిపిపదమితిబహువతరతణాభకసత్వవర్తరూపేత్తావన్నేదకంజగత్కర్తృత్వేమేవవంపటీకాత్త్వేవవిశిష్టపదంతదస్త్యానిపతుర్థ్యంతా నసర్వాస్త్యేవవి

నమః పరం... [illegible]

శ్రీ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

తాంభిధానం అపజీవకత్వస్య సంగతి [illegible]

[illegible]

తాం ప్రకృతశబ్దశ్రవణేనాకాంక్షితత్వాదుక్తా ఇతి తాం దృశ్యశబ్దం [illegible] ఇత్యుక్తమితి తత్త్వలక్షణం ప్రతిజ్ఞాయాః తాం దృష్టాంతం [illegible] విశేష్యత ప్రకృత [illegible]
ప్రయుక్తైతి [illegible] దర్శితమేవ [illegible] సంగతి ప్రదర్శనాయ [illegible] రూపగానాం ప్రతిజ్ఞయోః ప్రత్యేక [illegible]
[illegible] సంగతి [illegible] ప్రత్యక్షోపజీవకత్వాదిత్యాదినమదితవాక్యప్రతిజ్ఞార్థ తదితి ప్రతిజ్ఞాపదేన వివక్షితత్వాత్ [illegible] ప్రత్యక్షతా [illegible] ఇతి యథా
విశేషణ [illegible] పదార్థ [illegible] తత్త్వం [illegible] ప్రతిపత్త్యాది ఫలకత్వేనాపి [illegible] తత్త్వలక్షణ బాధా [illegible] సంగతి [illegible]
౨ [illegible] ప్రతిపాదక [illegible] ప్రతిపత్తిపరత్వ [illegible] ప్రతిజ్ఞా [illegible] సంగత్యం [illegible] ప్రతిపాదక [illegible] ఇతి తస్య సంగతిప్రదర్శనరూపతాం ప్రతిపత్త్యేతి సంగతిం ప్రదర్శయ
[illegible] సంబంధ [illegible] ఇత్యనేన [illegible] సంగతి ప్రదర్శన ప్రతిజ్ఞాయోః [illegible]
[illegible] ప్రతిజ్ఞార్థ తదితి [illegible] ఇత్యర్థః [illegible] ప్రత్యక్ష [illegible]
యాం.. ఉపజీవకత్వాదితి పంచమ [illegible] ఉపజీవక [illegible] ప్రదర్శనమితి [illegible]
[illegible] తత్త్వమేవ [illegible] ప్రత్యక్షా [illegible] ప్రత్యక్షా [illegible]
[illegible] ప్రత్యక్షా [illegible] ఇత్యర్థః [illegible]
ఫలతః ఫలయోః ప్రత్యక్ష ప్రమాణ [illegible] ఇతి [illegible] ప్రత్యక్ష ప్రమాణ [illegible] ఇతి [illegible]
యోః ప్రత్యక్షా [illegible] ఇత్యర్థః ఫలతః ఫల [illegible] సంబంధేన [illegible] సంబంధేన [illegible] తథా [illegible]
[illegible] ఇతి [illegible] ఇతి [illegible] ప్రత్యక్షోపజీవకత్వాదిత్యాది [illegible] ఇత్యర్థః ప్రతిపాద్యత్వం తథా [illegible] ఫలయోః ప్రమాణ [illegible]
[illegible] ఉపజీవ్య ఉపజీవక [illegible] ప్రతిపాద్య ఇత్యర్థః ఉపజీవ్య [illegible] ఉపజీవకతా [illegible] తద్ [illegible]
[illegible] ప్రత్యక్షా [illegible] ఉపజీవ్య ఉపజీవకభావ [illegible] ఉపజీవకత్వ [illegible]
[illegible] ప్రత్యక్షోపజీవకం [illegible] ప్రత్యక్ష [illegible] ఇతి [illegible]
వ్య-హం.. [illegible] భవతి తత్త్ర [illegible] ఇతి [illegible] ప్రత్యక్షా [illegible]

హాహార్దం తత్ర శ్వాభిభారః తదప్యవహంతరరూపగా విషయత్వేన తత్తద్విశేషణాం హేతౌ ప్రకృతాద్యశక్యాభిభారవారణాయ ప్రకృతేష్టసాధనత్వం తాదృశభావః ప్రకృతిరిష్టసాధనత్వం తస్య
లక్షణమితి చేత్ తదాత్మకసమానత్వమేవ ప్రకృష్టరూపగోచరత్వరూపమాయామతం నైయాయికాత్ అప్రయోజకత్వాచ్ఛక్యతావచ్ఛేదకత్వే ఇతి యం ఏవ పక్షే అతిదేశః
యః తత్రాపి అనుమితౌ పక్షవత్ తదనుప్రవేశాయత్తదాత్మకోపరయాదిజన్యత్వేన ప్రకృష్టాదేశం రూపగోచరవహాతో ఇతరవేదరూపగోచరప్రతిబంధో దుర్వార ఇతి చేత్
శాం రాబ్దికష్టః ప్రకృష్టప్రమాణాన్యానుమిత్యుపజీవకతా తోరణానుమితి నియతప్రకృష్టోపజీవకతా యామానం తత్రాభిధానవ్యాప్యతావచ్ఛేదకం విశేషణమానుప్రకృష్టే
ఫలప్రాప్తి తదాసన్నాత్రరం పరంపరా అనుమితి తత్పపజీవకాః యాం ప్రకృతానుమితికాలరణాన్తరసమానత్వాదిరూపమేవ తత్ర సాక్షాత్ప్రకృతోపజీవకతాపి సంభవాదిత్యత
పరంపరయా వేతి తదాయోపజీవకత్వం అత్ర జిజ్ఞాసాదివ్యాప్త్యవృత్తికాల్యపరూపం శబ్దవిశిష్టం అత్ర తు తత్సన్నిధారణాప్రయోజకత్వరూపమేవ ఇతి దోషః అయం రూపగా
విషయతావచ్ఛేదకప్రమాణవిభాజకధర్మావచ్ఛిన్నరూపం ఉపజీవకతానిష్ఠ అత్ర పక్షః పురస్కృతః అనంతర్యాభిధానప్రయోజకతావచ్ఛేదకతయా అవృత ఇత్యర్థః ప్రకృతే
పక్షా ప్రమాణవిభాజకతావా తదపేక్షావచ్ఛిన్నత్వం పురస్కృతత్వం వ్యవచ్ఛిన్నం తథా చ ప్రకృష్టతావచ్ఛేదకప్రకృష్టేనానుమిత్యుపజీవకత్వమనుమితి ప్రకృష్టం ప్రాగవరూపం తం తథా
విధానుమితి త్వావచ్ఛేదకవాను ప్రకృష్టోపజీవకత్వమనుమితి గాంపత్త్రాపి రూపతేతి భావః ప్రకృష్టేనానుమితావచ్ఛేదకఫలవిభాజక ధర్మావచ్ఛేదక అదృష్టద్వారా అనుమి
తిప్రయోజకత్వమనుమిత్యాత్మకత్వం యద్యపి అదృష్టజనకం పృథక్ దృష్టప్రయోజకత్వం సమయః వదన తతః మత్ప్రత్యక్షతాప్యస్తి సాధ్యతాత్పర్యైకదేశం తద్విషయకత్వం
భినా యామదృష్టజనకయాగాదినాం పరప్రవృత్తిప్రవృత్తిపరవాక్యాధినవాక్యార్థబోధో వేద్యతః తత్రసాదం పదమపాధారసంకేతం శక్తిగ్రహమాత్రజన్యపదార్థబోధజన్యత్వేన తద్విషయ
కత్వాభ్యుపగమేన శాబ్దబోధానుమానాధీనశక్తిగ్రహోయమపేక్షితః అన్యత్రాపి ఇదం మత్పర్యవసానం తదపేక్షయా తత్సమభివ్యాహారస్థలే సతి సమభివ్యాహారసాధకత్వాదిత్యనుమానాధీనవృత్తిస్థలే
భిరపేక్షితేతి ప్రవృత్తిద్వారా అదృష్టప్రయోజకత్వమితి చేన్న వ్యాప్తిప్రత్యక్షప్రయోజకత్వం అదృష్టస్య కార్యమాత్రం ప్రత్యేవ హేతుత్వాదితి భావః నన్వేవమపి ప్రమాణ విభాజకప్రకృష్టే
తద్వత్త్వయా అనుమిత్సాజనకత్వప్రకృష్టస్య నిష్కర్షయా అనుమిత్యుపజీవకత్వప్రయోజకతావచ్ఛేదకధర్మావచ్ఛేదకప్రకృష్టే అనుమిత్యుపజీవకత్వసంభవ ఇత్యత ఆహ ఇత్యాదినానుమితి
ధానవతరాధారణాం ప్రకృష్టత్వం నపులవిభాజకం అతిప్రసక్తత్వాత్ అపి తు తద్వ్యాపకత్వం జన్యప్రకృష్టే తత్తదవచ్ఛేదకాదృష్టద్వారా అనుమిత్యుపజీవకత్వమప్యస్త్యేవ
తి భావః తేన తత్ర కార్యతావచ్ఛేదకప్రమాణవిభాజకధర్మావచ్ఛిన్నకార్యప్రయోజకత్వం — అత్ర పక్షః అన్యథా ప్రకృష్టేనానుమిత్యాధారణాం ధర్మకార్యతావచ్ఛేదకతావచ్ఛిన్న
ప్రకృష్టత్వం కార్యతావచ్ఛేదకం తథా చ ప్రకృష్టేన కార్యతావచ్ఛేదకాభావాత్ ప్రమాణవిభాజకధర్మావచ్ఛేదక అదృష్టద్వారా అనుమిత్యుపజీవకత్వమనుమిత్యాత్మకత్వం యద్యపి ఇతి చేన్న
నిత్యానిత్యసాధారణాం ధర్మాణాం కార్యతావచ్ఛేదకత్వేన ఇతి విరహాత్ ప్రకృష్టస్యేవ తాదృశధర్మః శబ్దముక్తధర్మావచ్ఛేదక అనుమిత్యుపజీవకత్వసంభవ ఇత్యత ఆహ

కృష్ణాదితి నను లింగతా [illegible] ప్రత్యక్ష [illegible] ప్రత్యక్షత్వం [illegible] తదుపాదేదేనా
దృష్ట [illegible] అనుమిత్యు పక్షధర్మత్వం [illegible] భవత్యేతి భావ ఇత్యాహ [illegible] దృష్ట [illegible]
[illegible] అదృష్ట [illegible] తత్త్వం [illegible] ఇమం తం [illegible] పక్షధర్మత్వం [illegible]
[illegible] తద్రూప [illegible] పక్షధర్మతా [illegible]
విషయం [illegible] ఇతి భావః [illegible] పక్షధర్మతాయా [illegible] ప్రత్యక్షమేవ [illegible]
పక్షాన్తర [illegible] పక్షధర్మత్వ [illegible] విషయ [illegible] ప్రవృత్త్యా [illegible]
[illegible] ప్రత్యక్షే పక్షధర్మతాయా అనుమితౌ [illegible] పక్షధర్మత్వ [illegible] ఇతి భావః ప్రత్యక్ష
ప్రమాణాన్తర [illegible] పక్షధర్మత [illegible] పక్షధర్మతాయా [illegible] ఇత్యా
[illegible] పక్షధర్మతాయా [illegible] ప్రమాణ [illegible] పక్షధర్మత [illegible]
పక్ష [illegible] పక్షధర్మత్వం
[illegible] పక్షధర్మ [illegible]
[illegible] పక్షధర్మత్వ [illegible] అనుమితి [illegible] పక్షధర్మతా [illegible]
[illegible] పక్షధర్మతయా [illegible] ప్రత్యక్ష [illegible] పక్షధర్మతా
[illegible] ప్రత్యక్ష [illegible] అనుమితి [illegible]
[illegible] ప్రత్యక్ష [illegible] అనుమితి [illegible]
[illegible] అనుమితి [illegible] ప్రత్యక్ష [illegible] ప్రమాణ [illegible] ప్రత్యక్ష [illegible]
[illegible] ప్రమాణ [illegible] ప్రత్యక్ష [illegible]

ఽయత్ర జ్ఞానాభావస్య తత్ర నిత్యాభావో లక్ష్యం తత్ర జ్ఞానాభావస్య కారణతా ౨

గాత్వ్యరూపత్వం తథాపతి భిదా స్వపదా యమకస్వ తా రాజ్యవృత్తిః చ తత్తత్కారణతా ప్రసంగేన తత్తత్కారణానాం నిత్యత్వప్రయోజనాపత్తిః తదర్థం జ్ఞప్తిరూపపక్షస్యత్తాపత్తే
ర్దర్శనసంబంధేన స్వార్థాధికరణేతత్ర తాదృశాభావనిరూపకత్వాభావస్వరూపత్వ ఏవ తదితరసంబంధేన సత్త్వాచ్ఛేదకస్సంబంధేనవతత్ర యత్స్వవృత్తిత్వావచ్ఛిన్నకారణతా ఘట్వం కాలే
నైతాదృశస్వాధికరణస్వయోగ్యతాపాదనే ప్రతిబంధకవిషయకారణతావచ్ఛేదకత్వసంబంధేన తస్యానుమితిత్వము వాయువిదృత్త్వాపి తస్య ప్రత్యక్షత్వావచ్ఛిన్నరూపాపి
తాయాం త్వమితి తత్త్వావచ్ఛిన్నరూపాప్త తత్త్వానుమితి తత్త్వావచ్ఛిన్నరూపావస్థానాయాం వ్యాప్తిజ్ఞానత్వావచ్ఛిన్నకారణతాత దవచ్ఛేదకసంబంధేన తస్యానుమితి
సమవాయి నిత్యత్వాదాన్యాప్త్యత్ర వృత్తేనాప్యనుమితి తత్త్వావచ్ఛిన్నకారణతాత్వమితి తథాచ తాదృశకారణతావచ్ఛేదకప్రత్యక్షప్రమాణానుపక్షేవకత్వావచ్ఛేదకత్వమితి ఏవ
ంవిశిష్టజ్ఞానత్వావచ్ఛిన్నకారణత్వవద్ప్రవృత్తేః ప్రత్యక్షానుపక్షేవకత్వాదిరప్యతిః అన్యకరిత్వాత తస్యాప్యనుమితి తత్త్వావచ్ఛిన్నత్వతకారణాత్వావచ్ఛిన్నత్వప్రమాణాన్తా
వచ్ఛేదకరూపావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకత్వస్యాన్తర్భావధారప్రయోజకత్వాభావాదన్యత్ర జ్ఞానస్యాప్యత్రాధికరణప్రత్యక్షప్రత్యక్షానుమితి తత్కారణతావచ్ఛేద
క వ్యాప్తిజ్ఞానత్వవత్త్వయోః రూపస్య పక్షవకత్వస్యాన్తర్భావధారణయోరనుక్తత్వానుపపత్తిరితి ప్రామాణ్యపక్షయితత్వానిత్యత్వపరూపయోర్వ్యత్యస్తలావత్త్వం భావవత్తి
నియమాసు నిత్యాష్టి వ్యాప్తి జ్ఞానత్వవానుమితి హేతుతావచ్ఛేదకం తత్త్వవిశిష్టవకరణతావచ్ఛేదకరూపాభావాదిత్యర్థః ప్రత్యక్షత్తి హుతి తథ
లోపధాయకతాయాం విశిష్టవిశిష్టతాదృశరూపవ్యాపకతయాతదభావవత్తాదృశరూపాభావవత్త్వాత్ తేతిసమాధత్తే తదసత్ అన్యథా కృతస్త్రైవ సామంజ
స్యాత్ సవ్యం ప్రకరితి తథాచ ప్రత్యక్షత్వావచ్ఛిన్నకరణతావచ్ఛేదేన నానుమానేనానుపక్షేవకత్వాత్ నానుమానానంతరం ప్రత్యక్షేదం పరామర్శోత్పత్తిరితి భా
వః నానుమానేనానుపక్షేవకమితి పరిత్యక్తానుమానాధీనం విశిష్టజ్ఞానవిషయకపరామర్శాత్ మేవ అనుమితి స్వరూపయోగ్యమాత్రస్యైవ తత్కారణత్వా
త్ప్రత్యక్షపక్షద్వారకానుపక్షేవకత్వస్యానంతర్భావధారణయోరనుక్తత్వాభావాదృష్టదర్శనాదితి తథాచ విశిష్టజ్ఞానస్యానుమితి స్వమితి కారణా
త్వాద్యనత్వతిః నిరూపితతావచ్ఛేదకసమవాయానాధికరణత్వానాదృష్టత్వాద్విశేషణపక్షవకతాయాం వాకంతర్భావధారణయోరనుక్తత్వాభావేనతయావదనుమి
తికరణేషు ప్రత్యక్షేపక్షేవకతావిరహేణ పక్షతి విరహాత్ నభానుత్పత్తి మదవితి యద్యపి పక్షత్వాదీనాం ప్రవృత్త్యాపయుక్తమనుమానం ఖండపక్షప్రవృత్త
ద్వారీకృత్యైవ పక్షసత్త్వనాశకత్వం తద్వదవిభాగానుకూలాంవయవక్రియాయాం పక్షపక్షానాం సంపాదనేనప్రయోజకత్వం భవతి తథాపి దానం ప్రపత్త్య

రూపవత్త్వేప్యౌపాధిక... [illegible] యత యథా ఖండపక్షే [illegible] ... విరహాద్వ్యాప్తిప్రసంగః ఏవం [illegible] ప్రవర్తకానుమాన
స్యాపి [illegible] హేతుత్వేన పరమేశ్వరీయ వ్యాప్తి [illegible]
[illegible] ఉపజీవకతా [illegible]
[illegible] ఫలస్య [illegible] అనంతరాభిధానప్రయోజకతయా [illegible]
[illegible] విభాజకరూప [illegible]
[illegible] అనుమితి [illegible] ఉపజీవకత్వాది [illegible] అనుమితికరణ [illegible] ఉపజీవకత్వ [illegible] అనుమితికరణ
[illegible] అనుపజీవకత్వాదతః ప్రమాణాంతరాణామనంతరాభిధానే విభాజకధర్మ [illegible] ఉపజీవకత్వమేవ నియామకం వాచ్యం తత్ర న సంభవతి [illegible]
౫ [illegible] ఉపజీవకతా [illegible] ఖండపక్ష [illegible]
[illegible] ఉపజీవకతా [illegible] ఉపజీవకతా [illegible]
[illegible] అనుమితికరణ [illegible] ప్రమాణోపజీవకత్వం [illegible]
[illegible]

రూపతైభావః వ్యాప్యభావరహితం తత్త్వతదుపజీవకత్వం యద్యత్ర విశేషణాంతరప్రక్షేపేణ వారణం సంభవేద్ ప్రయోజకత్వం దుష్టత్వమేవ అనుమానాత్ పూర్వం నను
మితైరేవ బాధకాభావాదేవ తత్ర తత్ప్రకారత్వం నైవ అనుమానస్య నిరూపణాసంభవాత్తావత్ తావన్నిరూపణీయ యోరుపజీవ్యోపజీవకభావావాప్తిరూపతా ఇతి వ్యా
దయం ఇష్టాపత్తేః రూపప్రమేయతయా ప్రత్యక్షోపజీవకత్వాదితి వంపవ్యుత్పత్తౌ ప్రసంగః ఏవం దర్శితని యమవ్యాప్తివిరుద్ధత్వప్రత్యక్షజ్ఞానద్వారా ప్రయోజ
కత్వరూపమేతత్ త్వం చనియమాభావేప్యవిరుద్ధమేవ తత్త్వాశయేన సమాధత్తే ఇంబాత ఇతి అత్ర దర్శితనియమాభావాత్ కిమనిష్టం నేత్యుచ్యతే నన్వేవముపజీ
వకత్వస్య సంగతిత్వానుపపత్తిః సామాన్యతో అనంతరాభిధానవ్యవస్థిత్వేన సంగతిత్వాదిత్యత ఆహ సమానేతి సంగతిత్వం అనంతరాభిధానే నిరూపితత్వ ప్రకారకసా
మాన్యవ్యాప్తినిరూపణం యత్రానేనోక్తః అత్రవత ఉపజీవకత్వాత్ యాం యుక్తముపజీవ్యం భవతి తత్తన్నిరూపణానంతరనిరూపణావిషయ ఇతి వ్యాప్తి విరహేఽపి
పజీవ్యతాయాస్సంగతిత్వముపపాద్య మానస్యాస్య సంగతిత్వాభావనిరాకరణాయ తత్తన్నిరూపణసంగతిలక్షణం మూలం అనంతర్యేతి హేతూక్తా అనంతరమేవా నంత
రం హేతువదనాదిత్యాత్ స్వాభిధేయనిరూపణోత్తరనిరూపణప్రయోజకతాయామిజ్ఞాసా తజ్జనకజ్ఞాన విషయో ధర్మస్తన్నిరూపకసంగతి
త్వర్థః ఉపజీవకత్వాదావేతల్లక్షణసంగమనప్రకారమాహ తథాహి దర్శయిష్యతే యథా అస్మిన్నుపజీవకమితి జిజ్ఞాసాం ప్రతి ఉపజీవకత్వాదిజ్ఞానం హేతుః
తథా ఘటాదిజిజ్ఞాసాయాం ఘటత్వాదిధీర్హేతురితి తద్విషయఘటత్వాదేః ప్రత్యక్షాదిసంగతిత్వం వారణాయ ప్రయోజకాంతం అథ యత్ర ప్రత్యక్షానిరూపితవ్యాప్తిః
వాక్యార్థోఘటత్వ ఇతి కస్మాజ్జిజ్ఞాసయా నైవ ఘటోనిరూపితస్తత్ర నిరూపణాప్రయోజకత ధావిషజిజ్ఞాసావా దాయ ఘటత్వాదావప్రత్యక్షాదిసంగతిత్వ
ప్రసక్తిః ప్రయోజకాంతమపాదాయాపి శక్యత్రివారయితుం యదుపజీవం సతి తత్ర ఘటత్వాదిః సంగతిత్వ ఇష్టమేవ ప్రసంగమర్యాత తస్యాం తదాభావనియతత్వాదిపసంగ
త్వం ప్రాహ వ్యాప్యాఘాతః అత్రదా తత్రసంగత్యంతరాభావేన తాదృశనిరూపణే ఉపసంబద్ధప్రలాపతాపత్తేః నత్విష్టాపత్తిః తాభిధానం తదేత్యుచ్యతే తదా ప్రయోజకా
ంత మనర్థకమితి చేన్న యన్నిరూపణానంతరం కదాచిదపి కస్యచిద్ జిజ్ఞాసాంతరధర్మప్రకారకజ్ఞానజనకాయత్రాపి తజ్జాలాంతరనియతత్వాత్ తత్ర తత్ర
సంగతిత్వవారణాయ ప్రయోజకాంతం తేనాపి దానార్థనవకాలస్యానవకాశత్వాత్ సంసేంవ అసాధ్యత్వాదితి తాదృశధర్మావదులభ్య ఇతి వాస్యం తాదృశధర్మస్య
ంభావనయా ఇతి వ్యాప్తిసందేహేన తద్వారకవిశేషణాదానాభిత్యర్థః తస్య జిజ్ఞాసామేకపురుషం ప్రతి సంగతమప్యుత్తాదృశం అన్యం ప్రత్యసంగతమితియ
ం ప్రతిపాదయితుమనంతరస్యాభిధానం తాదృశాభిధానప్రయోజకత తద్విషయో జిజ్ఞాసాజనకజ్ఞానవిషయో ధర్మస్తం ప్రతి సంగతిరితి పురుషవిశేషణాయ
ఇత్యర్థః సంగతిత్వం నియతం తదాసంయన్నిరూపణానంతరం యజ్జిజ్ఞాసా విశేషజిజ్ఞాసాంచ పురుషం తోజాతా అపి తు అస్యాభిధానానంతరమేవ తస్య ధర్మ

౮

[illegible]

త్వసు ఇతి తద్ధర్మో నేష్టసాధనతాజ్ఞానజన్యతావచ్ఛేదకః ఫలగమనవిషయకాన్యవృత్తిత్వేన జనకతావిశేషణాత్ ఇష్టసాధనతాజ్ఞానజనకతావచ్ఛేదకవృత్తిత్వాత్ తదా సంభ
వేవ ఇష్టసాధనతాజ్ఞానానాం త్రైకస్యాపి జనక-తద్విధప్రకారకజ్ఞానస్యైవ జనక-జిజ్ఞాసాజనకతాయాం ప్రమాణాభావేన ఇచ్ఛాజనకతాయాం వా ప్రయోజకః న చ సా
మాన్యధర్మజ్ఞానస్య విశేషజిజ్ఞాసాం ప్రతి కారణత్వం తదసమ్భవ ఏవ వ్యయవృత్తిత్వ-బహుమశక్యోపమానమేవ ఘటత్వాది జ్ఞానం వినా కో ఘట ఇత్యాది ప్రశ్నమాత్రాభావా
యామవాంతరధర్మప్రకారకో ఘట ఇత్యాదిజ్ఞానే జ్ఞాయామను తద్విధస్యానుభవబద్ధత్వాదితి వాచ్యం విశేషధర్మప్రకారక ఘట జ్ఞానం భవత్విత్యాకారకతాదృశజిజ్ఞాసా
జనకతాదృశజ్ఞానత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతీష్టసాధనతాజ్ఞానస్య ఘటత్వాదిరూపసామాన్యధర్మప్రకారకతా యత్ర సామాన్యధర్మప్రకారకజ్ఞానాభావస్తత్ర తాదృశ
ష్టసాధనతాజ్ఞానాభావ నియమాత్తత ఏవ తదా విశిష్టజ్ఞానోత్పత్తిరుక్తయుక్త్యా సామాన్యధర్మప్రకారకజ్ఞానస్య కారణత్వం తదా ఇష్టసాధనతాజనక
జ్ఞానవిషయత్వేన జనకీభూత ఇష్టసాధనతాజ్ఞాననియమజ్ఞాననిష్ఠవిశేష్యతాయాం విషయతాసంబంధేన యదవచ్ఛేదకత్వం తన్నిరూపితావచ్ఛేదకతాత్వేన విషయ
తావిశేషస్య వివక్షితత్వాత్తాదృశవిషయతావిశిష్టలాభేనైవ సాధకపదం కృతమస్యోపజీవకమితి ప్రత్యాదిజిజ్ఞాసాప్రయోజకోపజీవకత్వాదేర్విశేషత్వరవ
ర్తిత్వాదివారణాయ తాదృశవిషయతాపర్యాప్త్యధికరణత్వం నిరుక్తం తజ్జ్ఞాపకాయైవ వాకత్వయ ఇత్యుపజిజ్ఞాసేతి రూపతజ్జ్ఞాననిష్ఠవిషయతావచ్ఛేదకతావచ్ఛే
దకత్వాదివిశేషణానాం ఫలోపధాయకత్వం సంభవతి తథా ప్రవృత్త్యుద్దేశ్యే తదజ్ఞానాన్వయే ఫలాద్యన్వయాదిత్యాదీనాం యథా ఇత్యత ఏవ తత్ర జనకజ్ఞానవిషయ తయో
పవిషయకత్వమితి ప్రాచీనమతం అప్రామాణ్యైవ జనక-జ్ఞాననిష్ఠసంవిషయతాదృశత్వతాపచ్ఛేదకతాయాం యేన సంబంధేన అవచ్ఛేదకీభూతధర్మః తేన సం
బంధేన తద్వత్త్వమవసంగతత్వపరకపాదనియామకం తేన స్వరూపాది సంబంధేనోపజీవకత్వాదిప్రకారకతాయాం ఉపజీవకజ్ఞానం భవత్విత్యాకారక జిజ్ఞాసా తద్విష
యాభావేనోపజీవకత్వాదేః కాలికాది సంబంధేనాధికరణే కాలేనాతిప్రసంగః జాయతే ఏవ ఇతి కాలికజ్ఞానప్రకారకత్వస్య జ్ఞానాదికారణజ్ఞానం ఇష్టసాధనవి
త్త్వాకారక-కారణస్య విషయక జ్ఞానాంతక్కమత్ప్రకారకమితి ప్రశ్నప్రయోజకాకారకజ్ఞాతే కార్యత్వస్య జ్ఞానాదికార్యజ్ఞానమిష్టసాధనమితి కార్యత్వవిషయక
జ్ఞానాంతక్కమత్ప్రకారకమితి ప్రశ్నమాత్రభావాజిజ్ఞాసా జాయతే అతః కార్యకారణభావజ్ఞానానంతరకతాతగ్రాహకాధానప్రయోజకతాదృశతాదృశజిల
జ్ఞాసాజనకజ్ఞానవిషయతావచ్ఛేదకారణత్వస్య కార్యత్వస్యసంగతిత్వం న తు కార్యత్వస్యేతి ప్రసంగః అతిప్రసంగః తదా యన్నకోలింతు తాం తదా ఇత్యాకాంక్షా
కారత్వైక్యే మహాకార్యసంగతి ఇత్యుక్త ఇతి సంగతిపరిగణనాయంతు తాపదం అజహత్స్వార్థ వృత్త్యా కార్యత్వకారణత్వజ్ఞాయసాధారణేన న జ్ఞాయేనా తదుభయపరమితి
నాధిక్యమితి భావః అత్ర స్థలే తస్యాపి జ్ఞానమార్గత్వం ప్రసంగ ఇతి ప్రసంగలక్షణం తత్ర స్మృతస్య పూర్వోక్తస్య తవసంబంధేన స్మృతస్య ఉపేక్షానర్హత్వం ద్వితీయజ్ఞానవిషయ
యతావిరోధిరూపం జిజ్ఞాసావిషయతావచ్ఛేదకరూపమితి యావత్ తస్య స్మృతస్య తదాసంజిజ్ఞాసాయాం అసంతత్ప్రాభిధానప్రయోజకతాయాం భాయః।

ఉపోద్ఘాతాదిపంచకనిరస్తత్వే సతి తత్కారణేయం తథాచోపోద్ఘాతాదిపంచకభిన్నసంగతిః ప్రసంగ ఇతి పర్యవసితార్థః। తత్రాద్యే యత్త్వమధికరణత్వస్యాప్యుక్తత్వాదినా ఘటాభావత్వేన ఘటాదిభేదసంగ
తి సామాన్యలక్షణోక్త్యనంతరతయా ప్రసంగాద్యనంతర్భావాదాక్షేపసంగతిపరిగణనమవిరోధ ఇతి నిరస్తం। తత్ర షష్ఠసంగతేర్భేదస్యైవ యథాభావ్యాప్యవ్యాప్తతత్ప్రసంగసంగతిలక్షణోక్త్యనంతరతయా తత్ర
వాంతర్భావాత్ ఆక్షేపరూపపంచవిభాజక-సూత్రమతత్వ్యభావాదరూపేణ తాదృశధర్మస్య నిరూపణాప్రయోజకజిజ్ఞాసావిషయతావచ్ఛేదకత్వేనాక్షేపవిశేషాత్ ఏవం సంగ
త్యంతరాభాసత్వం యత్త్వపి భేదమవివేచ్య సర్వాసాం సంగతీనాం ప్రసంగ ఏవాంతర్భావయితుం శక్యత్వాత్ తథాపి విభాజకస్య స్వతంత్రేచ్ఛతయా తయోః పక్షసంయోగావసరః। ఉపోద్ఘాతశ్చ
ప్రకృతోపపాదకత్వం తదుక్తం చింతాం ప్రకృతసిద్ధ్యర్థాముపోద్ఘాతం విదుర్బుధా ఇతి। ప్రకృతసిద్ధ్యర్థం ప్రకృతోపపాదక-విషయిణీం చింతాముపోద్ఘాతమిత్యర్థః। ఉపోద్ఘాతశ్చ
ఉపోద్ఘాతం ఉపోద్ఘాతత్వసంగతిర్నిర్వాహకాం విదురిత్యర్థః। తాదృశజిజ్ఞాసాయామేవ ఉపపాదకత్వేన సంగతిలక్షణానసమన్వయాదితి భావః। ఉపపాదకత్వంచ
నిర్వాహకత్వం తచ్చ స్వజ్ఞానాధీనతయా తజ్జనకత్వాదన్యథాపి తత్రయథావిశిష్టపరామర్శత్వస్యానుమితిజనకతావచ్ఛేదకత్వం అనుమితిలక్షణాఘటకతయా తదుపపాదకం తే
సవిశేషణత్వాత్ లక్షణాత్వేనావానివార్యమితి తద్వ్యవస్థాపనే ఉపోద్ఘాతస్సంగతిః। ఏవమాహారప్రయోజకత్వం ప్రదస్యసాక్షాదప్రవర్తకస్య వాక్యార్థజ్ఞానజనకత్వాత్ గమ్యమితి
ప్రవర్తకజ్ఞానమాహారప్రయోజకతాఘటకత్వేన ప్రకృతోపపాదకమితి తద్ద్వ్యపోద్ఘాతసంగత్యావిధివాద ప్రవర్తకజ్ఞాననిరూపణం సామాన్యప్రత్యాసత్తేరనుమితి ౧
పూర్వంనిరుక్తమతో విశిష్టపరామర్శనిర్వాహకతయా విశిష్టపరామర్శత్వావచ్ఛిన్నమితి కారణతానివార్యహేతుత్వావచ్ఛేదకీభూతానుమితిలక్షణోపపా
దకత్వం నతు తాదృశలక్షణాఘటకతయా ఏవమన్యత్రాపి ద్వివిధముపపాదకత్వం యథాసంభవమూహ్యం। అవసరసంగతిశ్చ విచిన్తనీయం। హేతుతా వక్ష్యతివ
నిర్వాహకైక్యం ఏకనిర్వాహకనిర్వాహ్యత్వమితి యావత్। కార్యైక్యం ఏకకార్యప్రయోజకత్వం తదన్యత్వే సతి తత్ప్రయోజకత్వాకా
ర్యప్రయోజకత్వమితి యావత్ నిర్వాహకైక-కార్యత్వేఽపి సాకేతనిర్వాహకత్వేన నిర్వాహ్యకార్యనిర్వాహకత్వం నిర్వాహకత్వం తత్ప్రయోజకత్వం। ఏకకార్యత్వం ఏకకారణా
కార్యత్వం ఏతన్నయథాప్రకృతనిర్వాహకత్వేపి ఉపపాదకతారూపత్వే ఉపోద్ఘాతేన గతార్థత్వాత్ ప్రయోజకతారూపత్వే హేతుతాంతర్భావ ఇతి పరాస్తం। సర్వత్ర
తత్కారకజిజ్ఞాసావిషయమేవ లక్షణాసమన్వయః శాస్త్రే ఇత్యుపజీవకత్వ అనంతర్యాభిధానేన వ్యాప్యస్యాపి సంగతిత్వేన తుల్యత్వాత్ ప్రత్యక్షసాధారణస్యాప్యనస్యతి
ః నన్వభిధానేన దోషాయ ఇదం త్వపి దేయం కింప్రత్యక్షోపజీవకమితి జిజ్ఞాసయా నానుమానం నిరూప్యతే అపి తు కిమనుమానమితి జిజ్ఞాసయైవ తథా సత్యపి
సమానత్వరూపలక్షణతావచ్ఛేదకవిశిష్టలక్షణాప్రతిపాదకస్య తత్తత్కరణమనుమానమితి తద్వ్యుత్పత్తేస్సంగతిః అన్యథా అర్థాంతరప్రసంగాత్ కిన్ను ప్రత్యక్షోపజీవకమ
మితిజిజ్ఞాసాయాః ప్రత్యక్షోపజీవకత్వావిశిష్టానుమితికరణత్వరూపవిశేషధర్మబోధకవాక్యాదేవ నివృత్తేః తథాసామాన్యతరాఘటితాననప్రయోజకజిజ్ఞాసా
జనకజ్ఞానవిషయత్వరూపసంగతిత్వం ప్రకృతేనోపజీవకత్వే సంభవతీతి తాదృశజిజ్ఞాసాజనకనిరూపతావచ్ఛేదకధర్మప్రకారకజ్ఞానప్రయోజకనిరూపణత్వే

స్యాం బంధస్యసంగతిరితి త్రైవలక్షణ్యాం ఉక్తం ప్రత్యక్షానుమానపదార్థయోరుపజీవ్యోపజీవకభావసంబంధజ్ఞానాదనుమానపదార్థత్వరూపప్రకృతలక్షణలక్ష్యతావచ్ఛేదకప్రకారేణాస్య
మానస్యస్మారణాదనుమానపదార్థః స్మారిత ఇతి జిజ్ఞాసయా అనుమితికరణానుమానపదార్థ ఇతి నిరూపణోద్దేశ్యత్వసంగతిస్తథా ప్రత్యక్షవ్యవహారప్రయోజకత్వాత్ పరా
రూపణావిషయయోస్సంబంధ ఏవసంగతిః నత్వనిరూపితత్వావచ్ఛేదకం ప్రసంగాదనంగతిప్రసంగాభావాదితి ...
సమానయోరుపమానయోరుపజీవ్యసంగతిప్రదర్శనపూర్వకమనుమానం నిరూపయతి ...
దర్శితతత్వశంకాయామనుమానలక్షణం ... అనుమానస్యోపమానస్యప్రత్యక్షసంగత ...
ననిరూపణానంతరమనుమాననిరూపణాసంభవాదితి ...
లాభోపసంభవతీతి గ్రంథాంతరేసంగతిప్రదర్శనావిష్టయోరత్ర ...
పానికార్యాకారణప్రకారరూపణాప్రయోజకత్వంపునరుపదిశ్యత ...
దత్వేహేతుః అనుమానత్వమేవేతి ... ఇతి అప్రసిద్ధ ...
యోగ్యత్వం తం దురూపాద్యైర్హేతుకమనుమితి ...
సంబంధిత్వేనప్రథమతః ... భవతి ...
యుక్తం ఇదం దురూపం ... జిజ్ఞాసా ...
వ్యాప్తావధాన్యమనియమాత్ ... సంగతిః ...
స్పక్షజిజ్ఞాసావిషయత్వ ... అనుమానజిజ్ఞాసాయాం విషయ ...
అవసరః సూచనాదితి భావః ననువిరోధిజిజ్ఞాసానివృత్తిః సమానోపమానాభిధానప్రయోజకజిజ్ఞాసా ... ఇత్యత్ర
యుక్తధాపదితి తదా వ్యక్తవ్యమితి ... జిజ్ఞాసానివృత్తి ...
నం వక్తవ్యమితి జిజ్ఞాసానాఖ్యకజ్ఞానవిషయతా ... లక్షణాన్యమనుక్తం ...
తేనరూపేణాసంగతిత్వం ... ప్రతి ... వ్యాప్తిరూపేణైవ తదా ... సంగతిత్వం ...
మాత్రజ్ఞానానివృత్తిర్వినా ... సంశయః ... అనుమాన ...
విధత్వయోర్విశేషణాంశభ్యాంతరసమయోగ్యహాస్యమితి ... ఉపమాన ... పదార్థనిష్ఠ ...

వాచకం తద్విశిష్టవిషయకశక్తిగ్రహాంశ్చ [illegible] జనకత్వాదిత్యాకారకమిత్యర్థః తాదృశ అనుమానం వినా శక్య [illegible] దేశవాన్ [illegible] ఉపమానావతారాత్ [illegible]
అపేక్షణీయమితి భావః సప్రవృత్తినిమిత్తకత్వేతి గవయపదం సప్రవృత్తినిమిత్తకం సాధుపదత్వాదితి సామాన్యతో గవయ [illegible] ప్రవృత్తినిమిత్తకత్వసాధకమిత్యర్థః తాదృశానుమానే [illegible]
ఉపమానాప్రామాణ్యవాదినః [illegible] విశేషతః ప్రవృత్తినిమిత్తపరిచ్ఛేదముపపాదయతి గోసాదృశ్య [illegible] గవయ [illegible] ప్రవృత్తి [illegible] అపి [illegible] గోసాదృశ్యప్రవృత్తినిమిత్త [illegible]
ంజాతివిశేషస్య తథాత్వే లాఘవమితి లాఘవప్రతిసంధానేన [illegible] తతః సప్రవృత్తినిమిత్తక [illegible] జాతివిశేషప్రవృత్తినిమిత్తకత్వ
సుమితిసంభవాత్ [illegible] వ్యాపకతావచ్ఛేదక [illegible] సాదృశ్య [illegible] అనుమితౌ [illegible] ఉపమానస్య [illegible] ఉపమానేనైవ [illegible]
పదవిశేషతో గవయత్వాదిప్రవృత్తినిమిత్తకత్వగ్రహాసంభవాత్ గవయత్వాదిప్రకారక [illegible] గవయపదవాచ్య [illegible] తాదృశ [illegible]
గవయపదశక్తి [illegible] గోసాదృశ్య [illegible] ప్రవృత్తి [illegible]
[illegible] సాదృశ్యజ్ఞానసంభవాత్ [illegible] ప్రవృత్తినిమిత్త [illegible] తాదృశ [illegible] సామాన్యతో [illegible]
[illegible] ఉపమానోపజీవకత్వ [illegible] అనుమాన [illegible] ఉపజీవ్య [illegible] అనుమానస్య [illegible]
[illegible] గవాదిప్రవృత్తిః [illegible] అనుమాన [illegible] ఇత్యర్థః ఉపమానస్య [illegible]
[illegible] నిఖిలోపమానస్య [illegible] సంగతిమత్త్వ [illegible] అనుమానే [illegible] ఉపజీవ్య [illegible]
[illegible] విశేషదర్శనా [illegible] ఉపరంపరం [illegible]
[illegible] ఉపమానస్య [illegible] సంభవాత్ [illegible] ప్రవృత్తిరుపమాన [illegible]
[illegible] ఉపజీవకతా [illegible] ఉపజీవకత్వ [illegible]
[illegible] ఉపమానాపేక్షయా అనుమానస్య [illegible] ఉపమానం [illegible]
[illegible] ఉపమానం నిరూప్య [illegible] అనుమాననిరూపణ [illegible] ఉపజీవకతా [illegible]
ఉపమాననిరూపణే [illegible] సంగతి [illegible] ఉపజీవ్య [illegible] సంగతి [illegible]
[illegible] ఉపమానే [illegible] సంగతి [illegible]
[illegible] నిరూపణయోః [illegible] సంభవతి [illegible] ప్రత్యక్షానుమానయోః [illegible]
[illegible] నిరూపణయోః నిరూపణ [illegible] ప్రత్యక్షానుమానయోః [illegible] అనుమానం [illegible]

పరామర్శతేంద్రియత్వం చేతి విభాజకమాత్రమిత్యర్థః తత్రైవ పూర్వవదిత్యాదేః కారణతావచ్ఛేదకం కార్యతావచ్ఛేదకం చేత్యర్థః తస్యాపీతి ప్రత్యక్షస్యాపీత్యర్థః విశేషణానాం పరస్పర
నుమాననిరూపణాపేక్షాయామిత్యర్థః ప్రత్యక్షనిరూపణానంతరం విశిష్టజ్ఞానస్య విశేషణజ్ఞానాధీనత్వాదితి భావః అనుమానజన్యత్వే ... శేషాదిమతే నిరాకరణాయ ... కరణ
... ఉపమాననిరూపణీయ తద్వదితి భావః ||| ||| ఇతి సంగతిగ్రంథః ||| ||| శ్రీరామజయం ||| శ్రీరామజయం ||| |||

తత్త్వాదిరాహోత్యంతమవతారికాగ్రంథః తత్ర ప్రతిజ్ఞాయాం సపక్షవృత్తిత్వాదిరూపకాన్వయి ... లక్షణేతి లక్షణానీతరభేదానుమాపకం రూపం లక్షణానామపి
పయోగిలిను మితికరణతావచ్ఛేదకరూపం ... ప్రామాణ్య ప్రత్యక్షాదిరిక్తప్రమితికరణత్వం ... విభాజకరూపవత్త్వం నిరూప
ణీయప్రతిపాదనీయ తల్లక్షణానాం అనుమానలక్షణానాం ... హేతుత్వ ... సపక్షవృత్తి ... లక్షణాభిధాన ... నిరూపణాత్మక ...
... ప్రయోజకత్వ ... విశేషణానాం ... లక్షణాభిధానస్య ప్రయోజకత్వం ...
పాదిప్రత్యక్షత్వాదిభిన్నాభిధాన ప్రయోజకత్వం ... లక్షణాభిధాన ... ప్రమాణలక్షణ ... ప్రమాలక్షితానవప్రమాణలక్షణానాం ప్రమా
... తదయానామవిస్మాయన ... శక్త ... ప్రమాణలక్షణా ... సత్త్వనుమితి లక్షణానుపూర్వక ... నిరూపణ ...
నుమితిలక్షణానాం ... అనుమానస్యేత్యర్థః ... అనుమితి ... ప్రత్యక్షవ్యాప్తి ... తదధీనం ... ప్రత్యక్ష
కరణానాం ... ప్రమాణాంతర ... మిత్యంతరకరణానాం ... తత్ప్రత్యయాత్ తదానంతరం ప్రత్యక్షానంతరమనుమానం నిరూప్యత ఇతి ప్రతిజ్ఞాత ప్రత్యక్షతోనుమా
నం ప్రమాణాంతరమితి ... తత్ప్రమాణాంతర ... ప్రమితి ... లక్షణాభిధాన ... భావః ... తత్ర
తత్రేతి ... లక్షణేత్యాది నిరూపణీయ ఇత్యర్థః తస్య ... అనుమానే నిరూపణీయ ఇత్యర్థః ... లక్షణా
పూర్వాపర ... ప్రకారకత్వేన నిరూపణా ... వ్యాప్తి ... ప్రకారణాం ... వ్యాప్తి ... తద్వద
... నిరూపణే పూర్వాపర ... ప్రకారణాం ... సమయుక్త ... సపక్ష ... నుమిత్యే ... నిరూపణాప్రకారక
... పూర్వాపర ... మితి ... సపక్షవృత్తి ... మూల ... తత్పదస్యానుమానపదార్థ ... నిరూపణా ... విష
యత్వ ... తత్ర ... సపక్షవృత్తి ... సపక్ష ... ఏవం ... నుమాననిరూపణే నుమితి నిరూపణా ... ప్రయోజక ... భావలా
... పూర్వాపర ... నిరూపణాన్య తత్పదోపపక్ష ... భావేన ... భావలక్షణామితి ... విషయ ... సపక్షస్యానుప

పత్తేః నవ్యనిరూపణీయ ఇత్యప్యపూర్వకణామతోఽనైయమనుపపత్తిరితి వాచ్యం ఏవమప్యనుపమితినిరూపకతాసత్త్వానుపపత్తేః తత్తయాంశత్రప్రయోజకతత్వస్యాయోగాసంభవాత్ సవమూలేఽనుమితిరిత్యనంతరం
కేఽప్యత ఇత్యపిపూర్వకణామతోఽనైయమనుపపత్తిరితి వాచ్యం తదజ్ఞానే సనదికత్వే ఇత్యతో సత్త్వానతాపాంతాత్ లక్షణాంపద్యనిరూపకాప్రతిజ్ఞాంతరాసంగత్తిరితి దిక్ అపి చేద్వ్యాపకత్వముపన్యస్యతి అత్రేత్యా
దినాత్ర పరామృత్యం తేన అత్ర అర్థ ఇవ తల్లక్షణే కృత్స్నేనాన్వయః ఏతల్లక్షణాప్రతీతి చేత్ సైత్ ఇత్యర్థః అధవా వ్యాప్యస్య ఇత్యర్థః తేన అపరామృత్యనాన్వయః అత్రోభయ సామానాధికరణ్య
వగాహిత్వం ఏకధర్మవ్యాప్యుభయసంబంధావగాహిత్వం సంబంధసంబంధస్య విశిష్టజ్ఞానవిషయతాయాః ప్రాక్ నైరుపగమాత్ అనుమితిజనకవిశిష్టపరామర్శ వ్యాప్యాదిసంబంధతయాభా
సమానత్వాదితత్సంబంధస్య సంబంధోఽపి హేతావాభాసత ఇతి వ్యాప్తివిశిష్టపక్షధర్మత్వయోః సామానాధికరణ్యావగాహితానవగాహిత్వలక్షణాసమన్వయః పక్షధర్మతావపక్షానుయోగికహే
తుతావచ్ఛేదకసంబంధః నతు పక్షవృత్తిత్వం సామానాధికరణ్యావగాహితానిరూపితలక్షణాసమన్వయః పక్షధర్మతావపక్షానుయోగిక హేతుతావచ్ఛేదకసంబంధః నతు పక్షవృత్తిత్వం పక్షవిశిష్టస్య
రామర్శస్య పక్షవృత్తిత్వస్యావగాహిత్వాత్ తత్రాపి సంబంధతయా పక్షనిరూపితాధేయత్వభానేనోపనీతపక్షప్రకారతాపత్తేః నవ పక్షానుయోగిక హేతుతావచ్ఛేదకసంబంధవిషయస్య
పక్షవిశిష్టస్య పరామర్శే తాదృశసంబంధస్య సంబంధః పక్ష ఏవ భాసతే వ్యాప్తిసంబంధస్య సంబంధోఽపి హేతావితి నైకధర్మావచ్ఛిన్నోభయసంబంధావగాహిత్వరూపసామానాధికరణ్యావ
౬ గాహితానిర్వాహ ఇతి శంక్యం విశిష్టబుద్ధౌ విశేష్యే సంబంధస్యానుయోగిత్వరూపసంబంధో విశేషణే చ తస్య ప్రతియోగిత్వరూపసంబంధోఽపి భాసత ఇతి సిద్ధాంతాత్ పక్షవిశిష్టపరా
మర్శే చ హేతౌ వ్యాప్తిప్రతియోగికసంబంధానుయోగిత్వస్య పక్షానుయోగికసంబంధప్రతియోగిత్వస్య చ భానేన సంయుక్తత్వోభయసంబంధావగాహితాయా అక్షతత్వాత్ నచైవం వ్యాప్తివి
శిష్టపరామర్శే సంగ్రహః తత్ర హి హేతౌ పక్షానుయోగికసంయోగాదిరూపహేతుతావచ్ఛేదకసంబంధో నపక్షరూపవిశేషణాంశే సంబంధతయా భాసతే విశిష్టే సంబంధానుయో
గిత్వస్య విశేషణే చ తత్ప్రతియోగిత్వస్య భానేనాయమర్థః తాదృశజ్ఞానస్య హేతుపక్షయోర్మధ్యే తత్సంయోగస్యానుయోగితాప్రతియోగితాత్వావగాహిత్వేన సంగ్రహసంగతేః తద్వ్యాపక
త్వేన విశిష్టవిశేషణాంశే పక్షస్య సంగ్రహభాసమాననైశిష్ట్యప్రతియోగిత్వసంయోగిత్వరూపోభయవిశేషణాత్వయోగాదివిశేషతావత్త్వకత్వేన పరంతు స్వానుయోగికసంయో
గాదిప్రతియోగిత్వరూపమహాదేయత్వమేవ భాసతే సచ హేతుతావచ్ఛేదకసంబంధః నవా పక్షానుయోగికత్వమితి వాచ్యం సంబంధసంబంధతయా సంయోగాదిరూపహేతుతావచ్ఛేదకసంబ
ంధప్రతియోగిత్వస్య హేతావభాసేన విశేషణే భవత్పక్షసంబంధతయా తత్ర తద్జ్ఞానాదిశేషత్వవ్యాప్తివిశిష్టస్య సంయోగిత్వపక్షానుయోగికస్య హేతుతావచ్ఛేదకసంబంధప్రతియోగిత్వ
స్యానైసోభయసమానాధికరణ్యావగాహితానిర్వాహాత్ అధవా ఏతన్మతే పక్షవిశిష్టపరామర్శ ఏవ సవర్త్తానుమితిహేతుః లాఘవాత్ సైవముపపత్త్యా ద్విధా భూపః ద్రవ్య
వాన్ పర్వత ఇతి జ్ఞానజన్యైతి వ్యాప్తేః తాదృశజ్ఞానస్యాపి భూయవపాదవ్యాప్తస్య ఏకహేతుతాతదుభయసంబంధావగాహిత్వాత్ ఏకవిషయతాశరూపతోభయసంబంధవిషయతావక్త్రాత సవ్య
లక్షణావ్యక్తతోలాభాత్ తథైవ వక్ష్యన్తే తథా విధవ్యాప్తివైశిష్ట్యపక్షసంబంధవిషయతా నిదిశే శ్లోకైరుపపత్త్యా ద్వ్యంచేత్ప్రపద్య యానిశ్చిత్తతాపాతాత్ సమానాభయసామానా
ధికరణ్యేనవిశిష్టాపరసామానాధికరణ్యాత్ తథాచ పక్షసంబంధవిశిష్టవ్యాప్తివైశిష్ట్యవత్సంబంధావగాహిజ్ఞానజన్యత్వమనుభవః తత్సంబంధాత్ ప్రతియోగికత్వమేవ

క్షేపమూహలంబ్య కృత్స్నవల వక్షధర్మతావచ్ఛేదకత్వావచ్ఛిన్న వస్తుగత్యా యాం వ్యాప్తి వైశిష్ట్యావగాహమానః పక్షసంబంధ [illegible]
విశిష్టత్వేన వైశిష్ట్యమవగాహమానత్వే వివక్షణీయమితి నిరుక్త జ్ఞానస్య వ్యాప్త్యాది ఘటిత తాదృశ విశిష్టనిరూపిత విష [illegible]
మశేష సంయోగాద్యభావ మానమేతత్ప్రతియోగి కత్వనిరూపిత విషయితాయా వ్యాప్తి వైశిష్ట్యవత్ప్ర [illegible]
ప్రసిద్ధేన తద్భిన్న తోక్త విశిష్ట విషయతా నిరూపిత తత్వభావేన తదసంగ్రహాత్ పక్షసంబంధనిష్ఠత్వాన్యత్వ [illegible]
షణాం తయా చత్వ పదార్థతావచ్ఛేదకతయా పరత్వానాం నాధికరణానాం కత్వప్రతిపాదనీయం భావరూప [illegible]
ప్రత్యేకత్వాదావ్యక్తిత్వాది నిష్ఠ నిరూపిత సామానాధికరణ్యం ప్రకృత్యర్థ అసాధారణ్యర్థః తత్ర [illegible]
దత్త సంబంధ ఏవ పదార్థతావచ్ఛేదకత్వం సామానాధికరణ్యం ప్రకృతేవ పక్షసంబంధ ప్రతియోగి [illegible]
మిత్యాది తేనసంబంధప్రతీతేః ప్రకృతార్థతావచ్ఛేదకత్వం భావాభావ [illegible]
[illegible]

ధూమాదిపదార్థే తావచ్ఛేదకపక్షసంబంధవిషయతాయాం మద్భేదకమితివ్యాప్తివిశిష్టప్రతియోగికత్వావచ్ఛిన్నపక్షధర్మత్వరూపసంబంధవిశిష్టవిషయకత్వం పరామర్శే ఉక్తమేవేతి చేత్ ఏవమపి
వ్యాప్తివిశిష్టాయాః పక్షధర్మతాయాః తస్య తత్త్వేన తత్ప్రతియోగికత్వరూపసంబంధవిశిష్టతాయాం తాదృశపక్షధర్మతావచ్ఛిన్నవిశిష్టతత్ప్రతియోగికత్వావచ్ఛిన్నవిషయతాయామేవ విశిష్టాన్వయబల
లేసలాభాత్ పరామర్శే పక్షధర్మతావచ్ఛిన్నస్య పక్షాంశే అప్రకారతయా తదవచ్ఛిన్నప్రతియోగికత్వావచ్ఛిన్నసంబంధవిషయతాకత్వవిరహేణ తదసంగ్రహః యదివపక్షధర్మత్వం స్వరూపలక్షణా
ముఖ్యతే తదా పృథగ్భేదసంబంధేన పక్షధర్మతావచ్ఛిన్నాంశే ప్రకారీభవతో వ్యాప్తివిశిష్టతావచ్ఛిన్నస్య ఉపలక్షణత్వే తదంశే తద్వ్యాప్తేరపి తదా అత్వేన తదవిషయకజ్ఞానావ్యాప్తేః తస్య విశేషణత్వ
స్యాం వ్యాప్తేః పక్షాంశే ప్రకారీభవతి హేతౌ వ్యాప్తిప్రకారకపరామర్శే స్యాత్ సంగ్రహః అభేదేన వ్యాప్తివిశిష్టస్య హేతువిషయతానవచ్ఛేదకత్వాత్ ఏవం భావప్రత్యయార్థే ప్రవిష్టం సకలతద్వృత్తిత్వం తత్ప్రవృత్తిభే
దప్రతియోగితానవచ్ఛేదకత్వం సామానాధికరణ్యం తస్యాప్యపృథక్త్వదువర్ణత్వాదితి నానావృత్తిత్వస్య గురుత్వాదిత్యత ఉక్తం తత్ప్రకృత్యర్థే తావచ్ఛేదకతా ప్రత్యేకం ప్రకృత్యర్థే నిష్ఠభేదప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వాభావ తస్య అనన
త్ప్రకృత్యర్థే తావచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నవృత్తితాదృశభేదప్రతియోగితానవచ్ఛేదకత్వావచ్ఛిన్నయతే నాతస్తద్దససంగ్రహః అన్యథా యదా ప్రత్యేకస్య నిష్ఠారః స్యాత్ తదవగురుత్వావివక్షితః సకలగురుత్వాదిమద
వృత్తిత్వలేనసైవం గురుత్వమిత్యాది తోంగందాధిరవిషయోంభావపత్తిః తస్యాపి గుణత్వావచ్ఛిన్నస్య గురుత్వాదినాపృథగ్భేదప్రతియోగితానవచ్ఛేదకత్వవిధి వాచ్యం గుణత్వావచ్ఛిన్నే తదితరత్వవ్యాపకభేదప్రతియోగి
తావచ్ఛేదకత్వరూపతదితరావృత్తిత్వం సత్త్వేన తదాపత్త్యోర్నాశ తదితరత్వవ్యాపకభేదప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నత్వనిష్ఠభేదప్రతియోగితానవచ్ఛేదకత్వస్యైవ భావప్రత్యయప్రవృత్తినిమిత్తత్వాత్
తదితరావృత్తిత్వం తన్నయథాశ్రుతం ప్రకృత్యర్థే తావచ్ఛేదకతాఘటితసంబంధేన వృత్తేర్విపక్షాణీయతయోః సత్త్వమిత్యాదౌ నాగవితరసమవేతత్వాభిత్త్వైః గుణాంశమాయ వహ్నిత్వమిత్యాదౌ శుక్లపట్వత్వాదిత్వ
సతిరశ్మినో మహానసీయవహ్నిత్వాదిమద్మహానసీయవహ్న్యాదిరూపప్రకృత్యర్థేతరపర్వతీయవహ్న్యాదివృత్తిత్వేన తదితరావృత్తిత్వాభావాదవ్యాప్తేశ్చ తథా పక్షమతధారయోస్తత్ర భావప్రత్యయేన
విశిష్టపదార్థే తావచ్ఛేదకవిశేషణావదార్థే తావచ్ఛేదకసామానాధికరణ్యం తథాంచోధ్యః ప్రకృత్యర్థే తావచ్ఛేదకవిషయతాయాః ప్రవృత్తేస్తదప్రవేశాదితి మహానసమంజసం అవృత్తేరిత్యుక్తే తదితరావృత్తి
త్వసహితసకలతద్వృత్తిత్వస్య శక్యతాసంత్యజ యేన ప్రకృత్యర్థే మనంతభావత్వాభావప్రత్యయప్రవృత్తినిమిత్తత్వేన సామాన్యత ఇతరత్వవ్యాపకత్వస్యైవ లాభ్యయుమాత్రనిష్ఠతయోంపి తత్త్వావచ్ఛిన్న భేదసాధారణ్యా
పరమేణాంహి తత్త్వాదౌ ప్రకృతమండలస్యాభావః వృత్తిమద్భేదప్రతియోగితానవచ్ఛేదకత్వరూపత్వేయ తలవమపిప్రవేయతావచ్ఛిన్నత్వావచ్ఛిన్నే తత్ర బాధితం ఘటేతరత్వవ్యాపకత్వాదిత్యాశక్య తయోర్నమోఽధ్యశార్థః
అభేతలాఘవాత్ ధర్మత్వమేవ తద్వృత్తిత్వనిమిత్తము ప్రకృతేరవృత్త్యా ప్రకృత్యర్థే తావచ్ఛేదకతాఘటితసంబంధేన సంబంధిత్వమేవ ఘటత్వమిత్యాది తోరత్వాదిబాధితసంగో రూపాదిబాధ్యసంగ
ష్ఠభవతాంపునసమానః పృథక్త్వాదేరపి ఘటత్వావిశిష్టతయా ఘటేతరత్వవ్యాపకభేదప్రతియోగితానవచ్ఛేదకత్వే ఘటరూపేతరవిఘటరూపత్వాదిత్యవచ్ఛిన్నస్యాపి ఘటాదినిష్ఠభేదప్రతియోగితాన
వచ్ఛేదకత్వేన ఏవం గురుత్వమిత్యాది తోంపిగురుత్వాదిసమనియతరసాదిభావాపత్తిః భవతాం మయి దువారః తదితరావృత్తిత్వాదినాంభాసమానే ధర్మే తత్ప్రకృత్యర్థే తావచ్ఛేదకసంబంధేయతావత్సంబం
ధేన ప్రకృత్యర్థే సత్త్వాదయమపి సమవ్యాప్తత్వే పరసానేవధర్మత్వేన శక్తిమత్వాదివ ధర్మత్వే ప్రకృత్యర్థే తావచ్ఛేదకవిశిష్టత్వసహితాంతరరూపితత్వసంబంధేన ప్రకృత్యర్థే సత్వియము పసవ్యాప్తత్వతత్పదార్థే తావచ్ఛే
దకనిష్ఠతాపియతాయాః ధర్మాంతరే సత్త్వేన తాదృశశక్తిప్రసంగో వారణీయః ఏవం చ వ్యాప్తివిశిష్టావచ్ఛిన్నపక్షధర్మప్రతియోగికత్వేన పక్షసంబంధే వ్యాప్తివిశిష్టపక్షధర్మతావచ్ఛిన్నభేదేనాభ్యుపగమా
అభేదేన పక్షధర్మాన్వయి వ్యాప్తివిశిష్టవిశేషణతాపన్న వ్యాప్తేర్విశిష్టస్యాపి పక్షధర్మవిశేషణతయాంశే భానాత్ అన్యథా ఘటితం జ్ఞానాత్ తత్తాదృశఘటితత్వాదివిశిష్టరూపితవిషయ
గ్రాహకమపేయంవిశేషణతయా అపిపక్షతత్పదార్థే తావచ్ఛేదకస్య సంబంధస్యెతరవిశేషణతయా ౧

తాత్కాంవిజ్ఞానపత్ర్యంతస్య తాత్పర్య విషయత్వే లాంభాసంభవాత్ పటాభావే తావద్వైదర్కభూయత్వాదే: [illegible]
షితవ్యాప్తి విశిష్టాభిన్నపక్షధర్మతోపలక్షిత ధర్మప్రతియోగికత్వమేవ విషయతావచ్ఛేదక [illegible]
జ్ఞానేవ్యాప్తి వైశిష్ట్య [illegible] ప్రకారకత్వేన తదంశే సంబంధతయా భానాదేవ ధూమ [illegible]
[illegible] తావచ్ఛేదక సంబంధవిషయకత్వమవ్యాహతం నను వ్యాప్తి విశిష్ట [illegible] తో స్వంయోగాది [illegible]
[illegible] సంబంధాంతర ఘటిత వ్యాప్తి విశిష్టప్రతియోగికత్వే విశిష్టసంయోగాది విషయకత్వం [illegible]
[illegible] తదీయ సంబంధాంశే [illegible] వ్యాహతే: అన్య భాగ [illegible] జ్ఞానస్య విశిష్టవిషయకత్వ [illegible]
[illegible] పరిత్యక్త [illegible] సంబంధసంబంధో [illegible] విషయ ఇతి తద్ఘటిత మేవ వ్యాప్తి [illegible]
విషయ: తత్ర వైశిష్ట్య [illegible] వ్యాప్తి ప్రతియోగికత్వ [illegible] తయా భానా [illegible]
[illegible]

తయోః కృత్తితావచ్ఛేదకభేదవిశిష్టత్వేన యోగికత్వాద్వహ్నివ్యాప్తివిశిష్టప్రతియోగికత్వాదివహ్నిత్వసంబంధావగాహి [illegible]
పక్షతావచ్ఛేదకసంబంధ తయోర్భాసతే తథా విశేష్యతాను యోగికత్వమపి విశేష్యత్వసంబంధ తయోర్భాసతే [illegible]
కత్వేనైవ పక్షతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నానుయోగికత్వానామపి అవచ్ఛిన్నత్వేన [illegible] పదార్థతావ [illegible]
[illegible] పరపదార్థతావచ్ఛేదక [illegible] ఇత్యర్థః నను [illegible]
[illegible]
౧౧ [illegible]
[illegible]

తత్ప్రకారకధీత్వమేవ తద్విశిష్టబుద్ధిత్వం ప్రకారకత్వం చ విషయతావిశేషః న చ ప్రకారతాత్వం స్వాంశే సాంసర్గికవిషయతానిరూపితవిషయతాత్వం యది తదా విశిష్టతాయామపి తథాత్వాపత్తి
ప్రసంగః అభావే తు సంబంధవిషయతానిరూపితప్రతియోగిత్వవిషయతానిరూపితావిశేషణాంశ ఏవ సంసర్గప్రతియోగిత్వాభావాదితి నాతిప్రసంగః ఏవం ప్రతియోగిత్వజ్ఞానే అనుయో
గిత్వం ఇదం విశిష్టతాత్వం నిర్వాచ్యమితి సంసర్గతయా ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వరూపసంసర్గాంశతరభానం విశిష్టబుద్ధావావశ్యకమితి వా స్వసంసర్గతాత్వవత్ప్రకారతాత్వవిశిష్టతాత్వయో
రపి స్వరూపవిశేషాత్మకత్వాదితి విశిష్టబుద్ధేస్సంసర్గసంసర్గావగాహితా నియమేన పక్షధర్మానుమితావవ్యాప్తి [illegible] తత్త్వాహ పక్షధర్మేతి తజ్జ్ఞానసంభవాదితి వ్యాప్తివైశిష్ట్యపక్షధర్మతాధి
కరణాం పక్షధర్మత్వజ్ఞానాసంభవాదిత్యర్థః తథా చ తాదృశవిశిష్టజ్ఞానజన్యత్వం లక్షణం వాచ్యమిత్యర్థః తత్ప్రభవమానుమితిసాధారణ్యావశ్యకత్వమేవ [illegible] వ్యాప్తివైశిష్ట్యపక్షధర్మతావిషయ
కత్వేన సంభవేన వాక్యార్థానంతర్భావాదితి భావః నను [illegible] వైశిష్ట్యం భాసత ఇతి తేన సాకారానువంతంత [illegible] వ్యాప్యధూమవాన్ పర్వత ఇత్యాదిక్రమస్య వ్యాప్తివిశిష్టధూమవానిత్యాది ప్రతి
యోగికప్రకారానుయోగికసంసర్గవైశిష్ట్యవిషయకత్వమప్యాహ తదేవేతి కథం తాదృశజ్ఞానాసంభవ ఇత్యత ఆహ అనుమితిత్యాది నిరాకాంక్షజ్ఞానవిషయత్వానాంక్షజ్ఞానవిషయతావ్యాప్యవద్వృత్తి
సత్త్వవత్సాపనాదితి యావచ్ఛేదిసంసత్తాం జ్ఞానవిషయత్వేనాభావాధికరణతాయామావశ్యకతా తదేవ జ్ఞానవిషయత్వసమానాధికరణాభావప్రతియోగిత్వరూపం తద్వ్యాపకత్వం వైశిష్ట్యమేవేత్యర్థః తేన సా
వ్యాప్తినిరూపసంభవ ఇత్యేవం న్యూనతేతదా సమవ్యాప్తివైశిష్ట్యజ్ఞానవిషయతావ్యవచ్ఛేదకత్వమేవ వివక్షణీయం అసమ్యాప్తివాదినాం తథైశిష్ట్యజ్ఞానవిషయత్వాపత్తమాయిస్తత్వే తన్నిత్యవ్యాపకత్వాప్తివిషయకత్వంస్య వ్యాప్యహ
తత్ప్రకారకత్వం తథాత్వేన వ్యాధికరణప్రకారకత్వేన భ్రమత్వాన్ [illegible] ఇదం చ వక్తవ్యమితి సంబుద్ధ్యాభిహితం వక్తవ్యతో సద్వైశిష్ట్యాభానే ఏవ న ప్రవృత్తేర్నస్తారః అత ఏకస్య సంసర్గతయైవ జ్ఞానాదివిషయతయా వాక్య
ప్రాసంగికతత్త్వేతత్త్వతానుసరణేపి అసత్త్వవ్యాప్తివైశిష్ట్యసమానాధికరణాపక్షధర్మతాయా స్వప్రత్యక్షత్వేన ప్రతిపాదనాసంభవాత్ అపేక్షితాభిధానాత్ ప్రతియోగికస్వాధానుయోగికవైశిష్ట్యవగాహిత్వమా
త్రస్వరూపాసంభవాదిత్యర్థః లక్షణవాక్యతోలాభాత్ లక్షణప్రయోజనమితి తత్త్వేనాత్రాంశస్యతత్ఽన్తరబోధనేఽపి మానాసంభవాత్ వ్యక్తాంతపురుషీయానుమానస్య అతిప్రసక్తాదినాంపి సంభవాత్ తేన వ్యాప్తివిశిష్టపక్ష
ధర్మతాయాం లక్షణవాక్యతః ప్రతియంతాంత భావితత్వం స్వలక్షణం వ్యాప్త్యాభిమతేత్యనువ్యాప్తేర్వ్యాపకత్వం వ్యాపకత్వే అవచ్ఛేదవిశిష్టప్రతియోగికత్వాది విషయతానిరూపితసంసర్గయవిషయతా
ప్రయత్నేన సంసర్గంవిశేష్యంశేష సంబంధిలక్షణవాక్యప్రతిపాద్యతాయాం లక్షణాప్రమాణేనైవ తద్వైశిష్ట్యజ్ఞానాంతర్భావే యదుపన్యస్తం వ్యాప్తివైశిష్ట్యజ్ఞానవిశేషణాద్వ్యాప్తిప్రకారతయా పక్షధర్మతావిషయకత్వమనిన్నిత్యప్రనదేశ
విధాయకంగా ప్రతినిత్యనాపాత్త లక్షణజ్ఞానాంశేపక్షధర్మతావిషయకత్వావిశేషణాన్వయే తు ప్రకారలక్షణాధీనం ఏవం చ ప్రమాణాను మితౌ న లక్షణావ్యాప్తేః [illegible] యోగ్యతా జ్ఞానాంశే విశేషదర్శనం
సామాన్యావ్యాప్తినామానుమితౌ లక్షణాప్రసంగః ప్రతియోగివిశేషదర్శనం ప్రతిప్రకృతవాక్యార్థస్యేతిదూషణాంతరవారణాయ అవాంతరవాక్యార్థవిశేషణాప్యవ్యాప్తివైశిష్ట్యదేః నన్వేతం [illegible] జ్ఞానాద్యుపసంపత్
వః ప్రవృత్తివిరోధాత్ అపి తు తద్విశేషణాతాప ప్రత్యేతి తదన్వయ ఇత్యయోగ్యా వాంతరవాక్యార్థయోగ్యతానిశ్చయః తస్యైవానుమితలక్షణవాక్యజన్యవాక్యార్థజ్ఞానాసంభవాదిత్యర్థః మ
హావాక్యార్థయోగ్యతాజ్ఞానస్యాపి అవాంతరవాక్యార్థవిషయకత్వనియమేన అవాంతరవాక్యార్థవిరోధిత్వే అయోగ్యతాజ్ఞానస్య మహావాక్యార్థయోగ్యతాజ్ఞానవిరోధితావిత్యభావః ఏతదేవస్ఫు
ష్టం తేన ప్రత్యయేన విషయాంగాణత్వేనైకదేశసంబంధాభావేన ఏకదేశస్య విషయాంగాంశత్వమితి వాక్యజన్యసంబంధాప్రకారకబోధాభిప్రాయేణైకదేశవిషయాంశజన్యమితి వాక్యజన్యబోధస్య విషయాంశస్యైకదేశ
ఏకపదలక్ష్యైకదేశసంబంధిప్రకారకతయా ఏకదేశసంబంధి ఖండితత్వయుక్తస్యైవ తద్విరోధితాపత్తేః సమానసవ్యాప్యమానస్య అప్రకారకానుభవజనకత్వాభావే తోంధనస్తత్త్వపురుషస్తలి ప్రాచీనపక్షస్య సంబం
 ధలక్షణాసమాసె వృత్తివ్యుత్పత్తి [illegible] పదవిభాగాన్వయబోధాభ్యుపగమాదితి ఏకదేశయోదమిత్యుపకత్వ ఏకదేశసంబంధవిశిష్టవిషయాంశపరాసక్తాణాం మధుతితత్వాక్యజన్యబోధపరతయా వ్యా

ఖ్యాసంపృక్తరసతత్త్వగణాదివిశేషణే శశసంబంధవ్యభిచారితయా అవాంతరవాక్యార్థతత్త్వంతమోగాఽనుమానమిత్యేతల్లక్షణతయాఽనాప్తిరిత్యాశంక్య తేన చేత్ప్రమాణాప్రమాణత్వప్రమాణాంతరవ్యావృత్తనివృత్తి
యతత్పపత్రమేం గాం ప్రమాణాన్తనిరూపణీయత్వాత్తత్ప్రరూపణోపయోగితయా ప్రవృత్తానుమితిలక్షణీయతాయామప్రమాణోపప్రమాణత్వప్రమాణం తెరభ్రామత్వాత్ప్రశ్రుత్ప్రమాణాంత్వమేవపి చయాంక్షి
ప్రమాణాంతర్వివక్షణే లింగోపధానమతేవిధూమత్వవలాదావ్యాప్యత్వవగాహి జ్ఞానస్యాయాం పర్వతాది పక్షకవృత్తివ్యాప్యవత్వను మితావిధేయాంశే ప్రమాత్వస్వాత్త్వతతయాం లింగోపహితే త్యాద్యవ్రి
మగ్రం ధూమ ద్వితీ యావత్ప్రమాభేదకాంతవివక్షణే తత్ప్రామాణపత్రమార్గవత్వం తత్పప్రామాణవత్వాదిసమూహాలంబనానుమితావల్లక్ష్యత్వవ్యావృత్తి నాతివ్యాప్తి ప్రసంగః తథాచానుమానవృత్తివిషయతా
వత్త్వప్రమేయప్రమాత్వం వివక్షణీయం అతశ్చ సమూహాలంబనాదిజ్ఞానీయవ్యవహారమప్రత్యక్షాది విషయతాంశ సమూహాలంబనాత్మకాయాం పర్వతోవహ్నిమానిత్యనుమితౌ కింపరత్వే జ్ఞానవ
శ్రుతిదెన విషయతాంశేదానుపగమాత్ తత్పవ్యవ లక్ష్యతైవప్రామాణవత్ప్రమాణిత్యాద్యనుమితి నిష్ఠాయాః ప్రమాదావివేషయతాయాం అవ్యక్తమప్యభి తత్తయాం ప్రమత్వైయత్రనిష్ఠాఽతి
నతస్త్వాలక్ష్యత్వం యత్పృత్తాదిలింగోపహితత్వాదేర్మగ్రంధాంగంగతిరత్నతదాహ లింగోపధానమతే విశేష్యపర్వతత్వవచ్ఛిన్నవిశేష్యతానిరూపితవహ్న్యాదిప్రకారతాయాః తాంత్ర
శత్ప్రకారతాకాలికసంశయనిపృత్తర్థం తాదృశనిష్ఠప్రతిబంధకత్వార్థం చ విప్రకారణీయ తత్వేతాదృశశ్చప్రకారాపత్వేతాదృశానుమితిలక్షణత్వం ధూమపురోహితమేవేతి తథాచ
దృశ్యవిషయతాయాయాం పరామర్శజన్యతావచ్ఛేదకత్వమేవ వివక్షణీయం తథాచ తాదృశవిషయతాదాత్మ్యాం విశేషజన్యతావచ్ఛేదకతావదితి ద్వైయం ననుగంధప్రాగభావవత్కాలావచ్ఛిన్నఘటత్వ
గంధవాన్ పృథివీత్వాదిత్యాద్యనుమితౌ గంధప్రాగభావవత్త్వాదికం పక్షతావచ్ఛేదకవిశిష్టసాధ్యవైశిష్ట్యావగాహి నానుమితిః తత్రవ్యాప్త్యంశేనానుమితేః సాధ్యపక్షతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్న
తత్వంశేస్త్రమరూపతయా అలక్ష్యత్వాత్ విశిష్టపక్షే సాధ్యవ్యాప్యతయా పృథివీత్వాదిరూపహేతుమత్వవగాహినః పరామర్శజన్యప్రమాత్వేన వ్యాప్తివిశిష్టప్రతియోగితకపక్షసంబంధావగా
౨౭ హి త్వాదుక్తలక్షణాఽవ్యాప్తిః తత్పదిత్యతఆహ యదీతి పర్వతోవహ్నిమానిత్యాద్యనుమితౌ పక్షతావచ్ఛేదకసాధ్యయోర్వ్యాప్యవ్యాపకభావసత్త్వేన తుతయోర్విశేష్యవిశేషణభా
వోంబత్రననిసావేహంతో వ్యాప్యపక్షధర్మతోపపత్తేః తత్రాపరకబలాభావాదిత్యభిప్రాయేణ అనుమానం కర్తవ్యలక్ష్యయుక్తిపతితానాత్మా తత్త్వేతి తత్సాధనసల్లింగపరామర్శాదధ్యవసానుమితిరపి
హిస్వాదిమతయెవేత్యతోఽసద్దచేతి నవబాధితవిశేష్యలాఘవజ్ఞానసత్వేన లింగపరామర్శాదపి బాధితానామవిప్రత్తేః వహ్నిమానిత్యాదిసత్త్వేహమనుమితం పరంతు ప్రత్యక్షానుమితే వ్యాప్తిపక్షతా ధ
సవచ్ఛేదకవిశేషధర్మప్రకారకత్వం తాదృశానుమితౌ నమ్రుత్ తత్వవసాం వహ్న్యాద్యవచ్ఛిన్నవిరోధపత వ్యాప్తివిలక్షణత్వానుమానేవి శేషబాధత్వాదేః ఘటత్వం సమానప్రకారకత్వేనవిరోధిత్వం
వ్యవహారాప్తివృత్త్యాదితము పోత్యాద్యర్థః బాధస్య తత్తవశాపివబాధితవిషయక [illegible] లాఘవజ్ఞానజన్యానుమితేః తథాభావతిక్తత్రప్రకారకత్వాభావమప్పమతత్వేనాప్యభేదనం తుకు ఇతి తత్ప్ర
మాత్వం దురూపపాదమేవేతి యదిచేత్సంగతమేవేతి వాచ్యం తదవచ్ఛిన్నాభావవతి తదవచ్ఛిన్నప్రకారకత్వమేవ నిత్యత్వమేతుతత్రవృత్తిర్వ్యాప్యత్వాప్రయోజకత్వేపి చక్రేనపర్వతాం శో
వహ్నిత్వాదినా బాధితావహ్న్యాదివిషయకానుమితిలక్షణతాసంఘటనేన తత్సంగతేః నచోక్తప్రమాత్వస్యలక్షణతాంగయోవక్తవ్యే సంపత్తేరవహ్నిమాన్ పర్వతోంబిల వహ్నిమా

నితత్వేనా వ్యాప్యరూపవత్తేరో భాగవమానవిషయాం శైన్యమరూపోయం ంవిశిష్టపక్షావృత్తినధ్య అవ్యాప్తిధుర్యాల్పక్షైన వత్రాప తాద్రూశప్రమావ్యాస ఝ్యాదితి వాచ్యం. తదభావవత్తిన్యూనపత్తవ్యాప్య
కప్రకారకస్వమంతైదము ప్రమావ్యశరీరనివేశ్యతత్వార్యగసంభవా తత్ప్రమాపరమితి తత్రాప లక్ష్యతాదియాముకం యంభ్యశప్రమాత్వం తదివ వపక్ష [illegible] అతః కింవిదం శైప్రమాత్వ
మాదాయ నాతిప్రసంగస్సుదుర్వారతా [illegible] వచ్చపక్షకర్మయోరితి అవ్యాప్తి [illegible] పతిలాదా వ్యాప్యత్వవగాహిరాణాం అపక్షధర్మత్వమహానతత్త్వకావక్షధర్మత్వావగాహానాం సాధారణ
మశైకజననాయాం వేస్తు గతత్రివపర్వతాదిమతిపర్వతాదావహ్నామత్వావగాహినాం ప్రకారాణాం మతాంవవ్యాప్తి రిత్యర్థః తప్లైనకపరామర్శ [illegible] వ్యాప్తివిశిష్టప్రతియోగికపక్ష
సంయోగిత్వాసంబంధానవగాహిత్వాత్ తథాతధపతిలాదిసంబంధస్యప్రతియోగిత్వాదికంసతత్త్వాదిసంబంధస్యపక్షానను యోగికత్వాదితి భావః నన్వనేనమి త్తా
పక్షాం శైవ్యాప్యత్వేనలింగజ్ఞానోపగమాత్ అక్షరాజ్ఞాని తెయు [illegible] యోగత్వవ్యాప్యపక్షధర్మతా శైన్యమరూపతయా అలక్ష్యత్వైన [illegible] మావ్యాప్యత [illegible] హలింగోపహ
తితిలింగవిశిష్టపక్షైన సాధ్యజ్ఞానస్యమనసత్వాన రాకాంక్షత్వేన అతిక్రాన సుమితి వ్యాప్యవ్యత్వ [illegible] మత్వస్యయోగాదిత్యర్థః లింగేనాయమాతరే ంశైకజ్ఞానేపరామర్శజన్యతావ
౮౧ చేదకకోటాప్రవేశ్యనహితోత్తర తద్వాదికంసనివేశ్యేలింగవిషయతాయాజన్యతావచ్చేదకత్వవిఘ్నైన వ్యత్యాదారకవాదానాం సంభవాత్ తవాదికత్వాదుపవనస్యామనే
శ్యతాం తత్రాసంవంతేన్తదియ్యాలక్షణాంతన్యతమ వలంబ్యవ్యాఖ్యాతుం అనుమితమితి భావః ననుత్వనుమితిప్రమావ్యాప్తివిశిష్టప్రతియోగికపక్షానుయోగికసంబంధావగాహి
జ్ఞానజన్యత్వేన తత్వేన్యవ్యాప్తేరతఅహపరమశ్యేరితితాద్రూప్యమితి వ్యాప్తివిశిష్టప్రతియోగికపక్షసంబంధావగాహిత్వర్థః అతిప్రసంగకత్వేన ప్రత్యక్షాదావతివ్యాప్త
తద్విరహేధూమాదిప్రసంగవారణాయ తాద్రూశసంబంధావగాహి నిశ్చయత్వవచ్ఛిన్నాత్రా [illegible] నవచ్ఛిన్న [illegible] జ్ఞతాం వాచ్యవకయాతధూమోష్ణస్య మజన్యానుమిత్యాం
జ్ఞానస్నాస్యపాలానప్రత్యక్షవిధయ్యేవకారణత్వేతస్యాచిజన్యత్వైవతజ్జన్యత్వేతి నావ్యాప్తైనిరాసనంభవత్వితి భావః నను భగవజ్జ్ఞానస్యవకామశన్యైనాప్రసి
కతాంనవత్వైత్యాద్యవ్యాప్తిర నస్ఫపనత [illegible] ననరావమశ్యేహేతుతాయాం జన్యత్వేనావ్యాదికసవ్యావేతాదితితాద్రూశజనకతానిరూపకత్వం అనుమితిత్వావచ్ఛిన్న
న్యతావచ్ఛేదకత్వమితిలింగకప్రమాననుమితావ్యాప్త్యారణసంభవవ్యత్యవాచ్యం తాద్రూశానుమితిత్వస్యహిపత్యాక్యం తదధికరణాత్ వ్యాప్తివిశిష్ట
ప్రతియోగికపక్షానుయోగికసంబంధావగాహినిశ్చయాసత్వేనత్వభి [illegible] రప్రసన్నాతాద్రూశనిశ్చయత్వావచ్ఛిన్నజన్యతావచ్ఛేదకస్యతాద్రూశానుమితిశబ్
వ్యావర్తనయతయాంతర్భావం నాప్రసిద్ధజన్యతావచ్ఛేదకయలక్షణానమన్వయసంభవాదితి భావః ఇదంప్రతావదియం పహ్నివ్యాప్యధూమవాన్పర్వతః

త్వాదిపరామర్శేఽపి వ్యాప్తివిశిష్టప్రతియోగికపక్షసంబంధావగాహిత్వేనోపపత్తేః తథాచ ధూమవత్త్వాదినా ధూమపక్షయోర్భేదావగాహిత్వదాకారద్వయసంగ్రహః ఉభయాభావతద్వ్యాపి
వహ్నివ్యాప్యకారణతావచ్ఛేదకలక్షణాయాః పరామర్శాదనువ్యవసాయాదావతివ్యాప్తివారణాయ పక్షసంబంధావగాహిత్వనివేశః వ్యాప్తిప్రకారకజ్ఞానాయోగ్యత్వేనాపి తథా నియమిత్యాది
ప్రకారతాకపరామర్శాదివత్తదాకారత్వేనోక్తరూపేణ జ్ఞాతుం తదానీం ఇత్యస్యాత్ర తదా తాదృశానుమితిజనకపరామర్శకారణతావచ్ఛేదకతయా లక్షణోపపత్తిః
గత్రయేణోక్తవ్యాప్తిరప్యనావశ్యకః పక్షతత్స్వవిషయతాయాం విశిష్టాయామవయవబలాత్ వ్యాప్యవ్యాపకభావాదిపక్షసంబంధవిషయతాయాః స్వాత్ర్య సమానాశ్రయత్వాతిః పరా
మర్శలక్షణోపపత్తిః కారణతావచ్ఛేదకత్వమిత్యస్య యునాసంభవః అతస్తల్లాభాయాపి తత్త్వమపక్షసాధారణతావిశేషాస్తవ్యాప్తివిశిష్టప్రతియోగికపక్షసంబంధం
దృష్టలక్షణావాస్తవాస్యబోధేఽవహితజ్ఞానేన తద్భేదయుక్తజ్ఞానపరామర్శోత్పత్తావప్యనేకధారణతావచ్ఛేదకత్వం విధకారణతానామధికరణత్వమేవ దోషాయాతం
గపరామర్శసాధారణోక్తరూపేణకారణతాయాంభవద్వానే వాస్తవవ్యాప్తిప్రతియోగికసంబంధావగాహిత్వమనాధికరణ్యావస్థానక్రమంతు అంశ...
వయాసంభవిత పరలక్షణవాక్యార్థం తరవాక్యార్థయోర్వృత్తమపి అత ఏవ మమ విశ్వానుమితావ్యాప్తిః నవ్యాప్తివిశిష్టయా పక్షధర్మతా ఇత్యస్య మార్గస్య
రుపపత్తావాప్యవ్యాప్తివిశిష్టప్రతియోగికపక్షసంబంధావగాహిత్వరూపకల్పనాయాం పక్షయోర్భేదాయ దేవపక్షే నతదేతి వ్యాప్తివిశిష్టా యత్ర పక్షే తత్ర విశేష్యతా ప్రత్యాసత్తేర్జ్ఞానేతి
నాన్యత్ర విషయాదావాధికారే పక్షవిశేషణతయా వాస్తవవ్యాప్తివిశిష్టవిషయకపక్షసంబంధజ్ఞానత్వాభావాత్ వహ్నివ్యాప్యధూమేఽపి ఆలవాక్యవిత ఇతి జ్ఞానాసంగ్రహాదితి భావః
అదిపదాత్ వ్యాప్తివిశిష్టవ్యాప్యత్వసమానాధికరణ్యేత్యాదిపక్షధర్మతా ఇత్యాదిసమానాకారపరామర్శః యత్ర పక్షవృత్తిత్వానాం జ్ఞానానాం తత్ర హేతౌ వ్యాప్తిప్రకారకత్వాదయం
పక్షైవ తత్ప్రకారకజ్ఞానవిషయత్వరూపపక్షధర్మజ్ఞానే వ్యాప్తివైశిష్ట్యస్య విషయతాయాం జ్ఞానానాం తత్ర పక్షే తత్పురుషపక్షే వ్యాప్తివిశిష్టతాప్రమాణాభావే యత్ర తద్విషయీభవనపక్షధ
ర్మతాజ్ఞానపక్షత్వనైయాయికత్వవ్యాప్తిపరిష్కారసంభవతి యత్ర వ్యాప్తేరప్రసిద్ధిః తత్రావ్యాప్తిపదస్యవక్షమాణాకవ్యాప్తిలక్షణప్రకారతాయాం మిశ్రైః తత్త్వత్వావిలక్ష
ణాప్రకారకతానిరూపితవిశిష్ట తాయాం లక్షణే తయపగమవ్యాప్తివ్యాప్తి పరిష్కారసంభవః పక్షధర్మతావిశిష్టవ్యాప్తిప్రకారణే తద్వ్యాప్తిపదలక్షణాయత్
అత వక్షకత్వే తత్పురుషపక్షే సాధ్యవత్త్వకారణయా వాచ్యతా తు తత్ర తదా యత్ర తత్పురుష అభిప్రాయః విశిష్టోక్తా వ్యాప్తిర్వ్యాప్యస్య దూషయతు త్వమపక్షస్తత్ర
వ్యాప్తిపదవ్యాప్తివిశిష్టతత్పక్షధర్మతావగాహితి వ్యాప్తిసంబంధపక్షసంబంధవిషయత్వైతద్వ్యాప్తివిశిష్టరత్వాదిన్యాయనభావప్రత్యయానాం నవ్యాప్తివిశిష్టస్వాత్మ్యపదయోః
అతిభావః ఏవం చ సంబంధవిధయా వ్యాప్తివైశిష్ట్యస్యావగాహిజ్ఞానస్యైతత్తన్మతానాధికరణస్య తత్సంబంధావగాహిత్వవిత తదవగాహిత్వస్యైతత్వేన్యూనస్య తథా యత్ర పి–

వ్యాప్తి వైశిష్ట్యాదికజ్ఞానవిషయతావ్యవస్థాయాం వ్యాప్త్యాద్యుపలక్షణత్వేన ఇతి ప్రసంగాద్విశేషణతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నత్వ భావ తద్విశిష్టవైశిష్ట్యాదికజ్ఞానవిషయతావ్యవస్థాయాం వైశిష్ట్యాసాయోగ్యకవిశేషణావైశిష్ట్యస్యాపి తదన్వయ
తివక్ష్యత ఇతి సంసర్గతయా వ్యాప్త్యాది వైశిష్ట్యావగాహిజ్ఞానం దుస్సంగ్రహమేవ విశేషణాసంసర్గస్య తదన్వయయోగ్యత్వమేవ ఉపాధ్యాయమతే విశేషకపరామర్శస్యాసంగ్రహః ఉక్తయుక్త్యా లక్షణా వా న్వయిన
ఘటాదౌ వ్యాప్తి వైశిష్ట్యాదిసామానాధికరణ్యావగతత్వం సంసర్గతయైవ భానాత్ తదాపి సంసర్గసంసర్గభానోపగమే వ తత్ర నిష్కల(?) పరామర్శ సంగ్రహానంభవః ఉపాధ్యాయమతే చ వ్యాప్త్యాది వైశిష్ట్యం యుక్తం
సంసర్గతయా భానమత్ర తస్య తావతా సంగ్రహోపి ఘటమస్తి ఉభయసామానాధికరణ్య ప్రతీతి ఘట్యాం వ్యాప్తి దుర్వార్యైవ విశేష్యతా భావ్యవస్తు తాం సంసర్గే విశేషణాం ప్రతియోగిత్వ సంసర్గతయా భానం తదా
వితద్విషయతాయాం అనుమితికారణతావచ్ఛేదకత్వే విశేషణానాం వాదితేషు వక్ష్యమాణరీత్యా ప్రసంగస్య వారణాయ తేన రూపేణ పరామర్శస్య లక్షణా వా కస్య లక్షణాభావః తస్య జనకతావచ్ఛేదకరూపస్యాపి(?). తా
౧౪ యా వివక్షణే యుతయా సంసర్గాను యోగిత్వ సంబంధవిషయత్వ ఘటితలక్షణావాంస్తు ప్రతిపాదితా వచ్ఛేదకరూపస్యానుమితిజనకతానవచ్ఛేదకతయా అసంభవ ఇతి చేన్న ప్రకారతాత్వస్య సంసర్గప్రతియో
యోగిత్వవిషయతానిరూపితవిషయతాత్వరూపతయా ప్రకారతాత్వేన వ్యాప్తిప్రకారతానివేశనే సంసర్గప్రతియోగిత్వవిషయతాయా అవిశేషణాతావచ్ఛేదకత్వ ఇవ విశేషణత్వేన సంసర్గ విశేష
పూర్వమవస్త్యేనోపన్యస్త వ్యాప్తి విషయతాం ఘటితత్వమపాయ్యే తాదృశసంబంధావచ్ఛిన్న లక్షణా ఘటకత్వేన తదంశం పరిత్యజ్య ఇతరాంశే కారణతావచ్ఛేదకత్వావచ్ఛిన్నా సంభవాభావాదనుపపాదితే
రఖేద్వైశిష్ట్యం ప్యస్తు సాధు తా ఏతద్ఘటితాదిపరఘటితలక్షణాదిపదేతత్పక్షే నాతితరామప్రకృతవ్యాప్తివిశిష్ట పక్షధర్మపదయోః పక్షధర్మతాత్వేనవిభిన్నధర్మావచ్ఛిన్నత్వేన వ్యాప్తి వైశిష్ట్యపక్షధర్మ
త్వవగాహిపరామర్శ సంగ్రహ ఇత్యాశంక్య వక్తవ్యం వ్యాప్యపదార్థయోః తిపదార్థయోః పదజన్యప్రతీతిమిశేషణతయా అన్వయతయోః పదార్థతావచ్ఛేదక భేదేనైతదాపదజన్యప్ర
తీతివిషయతయా అన్వయతద్రూపపదార్థతావచ్ఛేదకాది సాధారణపదార్థత్వాశ్రయత్వ వ్యాప్యపదార్థయోరుపమకే ఇతిభావః ఏతేన నానార్థేతరరూపైకశేషణవిశేషణాదివృత్తి భేదేన వ్యా
ప్యప్రసక్త్యా సరూపైకశేషస్య ప్రతిపాదకతాప్రవాదసంగతిః ఘటిత్వేనైకఘటితాతాత్పర్యేణ ఘటితకలశపదయోః ప్రతిపాద్యఘటిఘటత్వాదిభేదేపి కద్యం ఏకపదప్రతిపాద్యే పరపదప్రతిపాద్యత్వావ
చ్ఛేదకస్యాపి తత్తత్పదార్థయోః భేదాత్ పదార్థయోర్వైలక్షణ్యం ఏకపదప్రతిపాద్యవిశిష్టార్థస్య అపరపదప్రతిపాద్యవిశిష్టాపర్యాప్తవిషయతాశ్రయత్వాపత్తివశత్వం నియమావశ్యంవత
నయత్వే పర్యాయయోః కఘటదఇత్యాదౌ ఘటకలశపదప్రతిపాద్యతావ్యాప్తతివిశిష్టపదప్రతిపాద్యత్వవచ్ఛిన్నభేదాన్వయోపకృతికలశనాకాంక్షయోః కఘటదఇత్యాదౌ ఘటకలశాదిపదం తద్వ్యాపకతావచ్ఛిన్నవికరణతిపదార్థతావచ్ఛేదకభేదేన
ప్యయోః అఘటత్వం వ్యాపకధర్మోపహరూపైకశేషణయోః తావస్యాయుక్తం వచన ప్రతిపాదకపదానాం వైలక్షణ్యాభావేదరూపవ్యక్తి రూపకత్వం తద్ధ్వనియోరుపమేయతాం విశేష్యత్వేపి వసరూపాకాంక్షావ్యాపకాసంభవాదితి చేన్న ఘటత్వ
బాధకవచనరూపైకశేషపదలక్షణం ఘటదనుష్ఠానఘటఘటా ఇత్యాదౌ అభావత్వవ్యాయోననుపపత్తిః ఇతి తద్విశిష్టస్యైవ పదార్థంప్రత్యాయయతి తత్త్వంత్ర కఘటఘటపదేన ఘటవటంభవబోధనాన్ వాచ
నత్వదర్శనాత్ ప్రత్యాయయతి తత్ర అనేకశక్తివిషయా బోధకతాత్వర్థత్వేన ఇంద్రచంద్రాదిపదేహరయ ఇత్యాదావగతేః ఏకశేషానుశాసనేతంత్రత్ర బహుపదార్థావబహువాంనాం బోధాత్ బహుపదార్థ
నాం వక్షణవిశేషణం బోధే ఏకశేషస్య తరణోపక్షవశితత్వేన ఆర్థిక రూపైకశేషస్య తద్వ్యాపనవతన ఘట్యాం వ్యాపక వాదకతాతత్త్వతదాపసతినవిభక్త్యర్థానాంపపత్యాం అనుపపత్తి సవిభక్తికానాం
మెకశేషప్రసక్త్యాపాత్తతయా అత్ర యావదపదార్థ ఏకం పరంవభక్తేః రవక్షణాసాపత్త్యేః లుప్తపదానాం అన్యయసాంగానాం బహువచనప్రకృతితయా తదర్థాన్వితబహుత్వబోధకతా యుక్తా అనుపపత్తిః పమాసోత్తరం ఏకశేషాపన
తేం చదేమాసంతర్గతసకలపదానాం విపసమాసోత్తరవిభక్తి ప్రకృతితయా సోమం జాత్య తవస్తుతస్తు ప్రకృత ఏకశేషః ఉక్తరూపవృత్తేరప్రామాణికత్వాత్ సతితాత్పర్యా యునదకశార్థబోధకత్వప్రత్యయాదితి అన్యత్రవిలఘటా నీరా
రఘటైః ఇత్యాదా అత్రపదార్థతావచ్ఛేదకస్య వచ్చిన్నపదార్థత్వవిశేష్యవసనాదినాప్రత్యయ్యతే సాధుత్వార్థస్య వవచ్ఛేదనాదికం ఆర్ధవర్తిత్వస్య ఇత్యాదా బహువచనవత్ తత్రావిప్రకృత్యర్థగతసంఖ్యావచ్ఛేదమానదాయ బహుత్వబో

ధనత్వమితి తు సయుక్తం [illegible]

[illegible]

౨౯

లంని యతత్వం శ్వలక్షణావాత్వాదనుపపత్తా తద్భిత లక్షణలోపశ్చేత్తదూషణావ [illegible]

[illegible]

శ్రీ

లం హేతుసమానాధికరణగోత్వాదివ్యాప్తివిశిష్టశబ్దసాస్నాఖః అఖండవ్యాప్తిరితి విశేషణవిశేష్యభావ [illegible]
ఘటకత్వస్త్రైవసాంఖ్యాదిపదార్థానాం ఖండశక్తిమాత్రమితి [illegible]
తానవచ్ఛేదకత్వసత్త్వేన అత్ర హేతుం వ్యాపకతావచ్ఛేదక [illegible]
హేతుత్వప్రవృత్తహేతాం సాధ్యసాధ్యతావచ్ఛేదకాం [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] వృత్తిప్రకార

భావసమానాధికరణాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదక [illegible]

[illegible]

[illegible]

కూంపేంత్రయాం భూత్రక్రారతాశాం అన్వేనసక్లపరామర్శసంప్రహసంభవాత్ ఇతిచేత్తహి వహ్నివ్యాప్యధూమసమానాధికరణ్యాదివిషయత్వేన ఉపరాగం దర్శితవ్యాప్తివత్తద్ధూమతద్ధర్మాంతరాణామపి వ్యాపకతాఘటితతత్వ
విశిష్టాంశే ఉపరాగం వా ధూమత్వావచ్ఛిన్నధూమవ్యాపకవహ్నిసమానాధికరణ్యాదినా తద్విషయతాం యాం అవ్యభిచారిధీప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకత్వే ఉపరాగే వహ్నివ్యాప్యధూమసమానాధికరణాంశాంశే
వా నయం ధూమవ్యాపకవహ్నిసమానాధికరణం అనుభవానయమిత్యాదిజ్ఞానప్రతిబంధకత్వంతర్కస్యానుమానాత్మతార్కికత్వమ్యాదిస్థలే సత్ప్రతిబంధకత్వం తర్కస్యావనమస్యానుభవానుభవాదిత్వేన ధూమవ్యాపకవహ్నిసమానాధిక
రణాంధూమత్వాదిరూపవ్యాప్తి ప్రకారకజ్ఞానతాదృశధర్మితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నవ్యభిచారధీనిర్దేశ్యత్వ ఇతినావిరోధః తదనుభవాత్ తద్విషయప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకవ్యభిచారధీప్రతిబంధకత్వమేవ తద్విషయవహ్నివ్యాప్యధూమసమానా
ధికరణ్యాంశానవచ్ఛిన్నత్వాదిజ్ఞానదశాయాం వ్యభిచారసంశయానుభవాత్ నతథావిధధూమసమానాధికరణ్యజ్ఞానస్యాప్రతిబంధకత్వం తదభిప్రాయకమితి విశేషణమాహ భవతి హి తత్వాదినాంశానపాయ
దా తద్విషయం వ్యభిచారగ్రహాదిత్వం తేనేవను ధూమవ్యాపకవహ్నిసమానాధికరణ్యవృత్తి ధూమత్వాదిగ్రహవిషయతయా యది వ్యభిచారజ్ఞానేసతి తత్వాదౌ అనుభవసిద్ధః తథాపి వహ్నిధూమయోర్వ్యాప్యవ్యాపకభావ ఇత్యాదిజ్ఞానస్య తన్నాశక
లధూమత్వాదిగ్రహవిషయత్వే విగ్రహవిషయత్వే వా తదనంతరాదపి ధూమానామనాధికరణ్యాంశాంశస్య అంశే తత్వాదితేస్యాద్ధూమాదివ్యాపకతాగ్రహాంశాంతే నధూమత్వాదిగ్రహం తన్నైవప్రతిబంధకత్వమాయాతి తం వస్తు
తోంవవహ్నిధూమత్వాదిగ్రహనిర్ణయ వ్యాపకతాగ్రహం దశాయాం ధూమత్వావచ్ఛేదేన వహ్నివ్యభిచారస్యాపి సంగ్రహం తయాం ధూమవ్యాపకవహ్నిసమానాధికరణ్యధూమత్వాదిగ్రహవిషయే అవచ్ఛేదకధర్మదశా
నరూపప్రతిబంధకవశాదేవ నవ్యభిచారగ్రహం ఇతి నతాదృశధూమత్వాదిగ్రహవిషయతాయాం వ్యభిచారగ్రహప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకత్వమితి సంక్షేపః అనుగమసంభవాన్నాధియాం నతత్రహవహ్నివృత్తిరేకస్య హి సామానాధికరణ్యే ఇతి వ్యాప
కత్వస్య వృత్తిత్వే సహచారగ్రహం అన్వయసహచారగ్రహం నరపేక్షవృత్తిత్వే వ సహచారగ్రహం అన్వయ ఇతి అన్వయవ్యాప్తిరపి వ్యాప్తిరితిస్వరూపసంబంధస్య పర్యాప్తిక్యదాదిత్వాత్ తద్భావవృత్తిత్వేన వ్యాప్యవ్యాప్తిరవగమకతయా అను
గమసంభవేపినా వ్యాప్తిరితిభావః యద్వృత్తిత్వస్యతం న విసహచారగ్రహం తత్వేపక్షేపమాహ కృతాం వృత్తిత్వే వ్యాప్తిరనుమితౌ పయుక్తస్యాపి తత్ర తత్ర భావో ధూమాదిరితి లక్షణం చర్చాయాం అనుగమనబంధనా వ్యాప్తిః
పరిహారణీయతయాంతేపాంతకస్యన్యతావలంబనేన సమాహితం నను విపరీతే మానాంతరం ప్రాప్యసంశయానాం తరం ధవినా గహ్యావ్యాప్యవత్వాజ్ఞానం పురుషత్వాదినిశ్చయాంతరోత్పత్తేః తస్మిన్ భావ ఉపపత్తి
అతోన్యాయవృత్తి ఇత్యాధార్యం విపరీతజ్ఞానానంతరం ప్రత్యక్షనిశ్చయత్వేవ నిర్ణయే ప్రత్యవిగ్రహ వ్యాప్యవత్తానిశ్చయత్వేన హి తు తాత్పర్యం వినా గృహ్యాభావజ్ఞానేన ప్రతిబంధాదేవ విపరీతధ్వమానంతరం ప్రత్యక్షనిశ్చయానుత్పత్తిని
ర్వాహేంశం విశేషదర్శనస్యాపి తు తయైతి వాక్యం విపరీతధ్వమాదిసత్వేపి విశేషదర్శనం ప్రత్యక్షనిశ్చయోత్పత్తిరావృత్తానిశ్చయో గ్రాహ్యాభావగ్రహం స్యాత్ ప్రతిబంధకత్వేతి విపరీతనిశ్చయకాలే అనుమిత్యాదివారణాయ విపరీతని
శ్చయం ద్వివిశిష్టధీవిరోధిత్వస్య కల్పనాయాం అవశ్యకత్వే ప్రత్యక్షనిశ్చయాం స్వత్వవ్యక్తిత్వప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకత్వేపి గమాత్ తస్య ప్రత్యక్షనిశ్చయం ప్రతి విపరీతనిశ్చయస్య ప్రతిబంధకత్వే గౌరవాం నన్వైవ ఇచ్ఛాస్యాం ఉక్తాపత్తాబాధాం
విశేషవత్త్వవిపరీతనిశ్చయస్యాలేశ్యత్వ వ్యాప్యశంసిత్వాదిదర్శనాత్ శంకిః శ్రుత ఇత్యాది సాక్షిప్రత్యక్షతాదృశహేతుపక్షే వస్తుత్వాదిగ్రహం ప్రతిబంధకత్వాత్ యది వివక్షితం హేతుత్వేన విపరీతనిశ్చయస్య సాక్షిప్రత్యక్షాదిప్రత్యక్షం
తదాత్మకస్యప్రత్యక్షేపహం నేంద్రియజన్యప్రత్యక్షం విశేషాఖ్యస్యాపి నియతస్యానుక్తస్య విపరీతనిశ్చయస్య ప్రతిబంధకత్వే ఏవం శంకాబ్యితి ఆహతి సాక్షుపప్రత్యక్షత్వే తత్ర తత్ర సత్వాం యత్రేదానీం సవ్యవధానం తత్రతాదృశని
శ్చయసత్వేయ ఇదానీం నశంకాయాం సాక్షాత్కారితి సాక్షుప్రత్యక్షయసాధాత్కిన్తే సాక్షాత్కారేపి సమానే ఇంద్రియజన్యే విపరీతనిశ్చయస్య ప్రతిబంధకత్వాదిత్యత ఆహ సాక్షుప్రత్యక్షేతి విశేషదర్శనము ఇత్యాహుః నను
మనోతిప్రతాం ఆది విశేషదర్శనము సమానేంద్రియజన్యత్వాత్ తదైకప్రతిపన్నావజ్ఞానాకృతేరీతానాం న్యూవిపరీతజ్ఞానస్యావి జ్ఞానం వాంఛనీయత్వం విశేషసర్వస్థలే విపరీతనిశ్చయస్య పాఠస్యాభావాప్యహంతే సమానేంద్రియజన్యత్వాత్

నిశ్చయసంశయయోస్సత్త్వేత ఇతి చేన్న తదనంతరం గతి విశేషదర్శనేనాస్తు పశ్చాన్మతివిగమే శంకిత్వేత ఇత్యాదివ్యాపనస్థానమిష్టత ఏవ విశేషదర్శనేన తన్నిశ్చయనాశే విశేషదర్శనేన ప్రతిబంధాత్ తాదృశనిశ్చయాంతరస్యా
సంభవాత్ తాదృశమంగీకారే తాదృశవస్తువస్తుతయాంతఃపాతిత్వసౌలభ్యాదిత్యుపగమే అనుభవవిరోధాపరిహారాత్ తాదృశవిషయసాధారణ్యం ప్రత్యక్షనిశ్చయాంతరస్యాపి ప్రసక్తేరిత్యాహ
రణాద్విపరీతనిశ్చయప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకం యత్ర సత్త్వే వస్తు రాజద్వారం ప్రసక్తిః కరాభ్యాం దర్శనసహితం తదూరత్వాదినా అవధారణం స్థాణుత్వాదిధర్మః తత్ర కరాదిదర్శనేనాయం స్థాణురిత్యాదిరాకారకనిశ్చయః తత్
త్రివిధోత్తరప్రత్యక్షే విశేషదర్శనసహకృతా అవధారణప్రత్యక్షే సంశయాంతరం తాదృశజ్ఞానం విపరీతజ్ఞానోత్తరప్రత్యక్షమేవ విశేషదర్శనసహితం తయోరుత్పత్తిః కశ్చిత్ప్రత్యక్షోత్పత్తౌ విశేషదర్శనావిరహాంగాదౌ
రవ్యవహితోత్తరక్షణే యది వదూరత్వాది దోషనాశప్రతిబంధాత్ తత్ర స్థాణుత్వాదేర్వక్తీతి తదాపి పరోక్షం తత్ర విశేషదర్శనాదేః కథం తదుత్పత్తిః కదాచిత్ తత్స్థాణుత్వాదిధర్మవిశేషదర్శనే సహితత్వే పదూరత్వాదిః ప్రతిబం
ధకత్వేన ఆధిక్యయోరుపపత్తేః అస్తు వా తాదృశదోషాణామవధానకాలే ప్రత్యక్షేపి విశేషదర్శనస్య తత్త్వేఽతరం విపరీతజ్ఞానవత్తాదృశదోషాణాం ప్రతిబంధకత్వమితి ప్రత్యక్షే విశేషస్తు తిర్యాప్తిరిత్యర్థః
సత్త్వే నిరాకరోతి నచేత్యాదినా ప్రామాణ్యసంశయః ఏతన్మతం మిథ్యాజ్ఞానమేవాను మతం న తు వాప్యద్యాయానాం తే విశేషదర్శనాభావవిశిష్టసంశయసాధారణ విపరీతజ్ఞానస్య ప్రతిబంధకత్వాదయుక్త
సర్వసంశయసాధారణప్రత్యక్షనిశ్చయవారణార్థం న చ విశేషదర్శనాభావవిశిష్టస్య ప్రామాణ్యజ్ఞానస్యాపి విశిష్టబుద్ధిప్రతిబంధకత్వే నిశ్చయకాలే లింగపరామర్శరూపవిశేషదర్శనాదనుమిత్యాపత్తేః
విశిష్టాభావత్వేన ఏవం నిశ్చయత్వే నిశ్చయత్వసంశయత్వం సంశయానుపపత్తిః యోగ్యతాసంశయస్య శాబ్దబోధప్రతిబంధకతాపత్తేః ప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకనిశ్చయత్వప్రవేశేన సంశయోత్తరసంశయోపపాదనా
విపరీతజ్ఞానప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకతయా గ్రాహ్యసంశయోత్తరసంశయస్య శాబ్దబోధాద్యుపపత్తేః న చైవం బాధనిశ్చయోత్తరసంశయస్యాపత్తిః అనుమిత్యాదిసాధారణబాధనిశ్చయప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకత్వ
నివృత్తప్రత్యక్షనిశ్చయాన్యత్వస్య ప్రవేశనీయత్వం సంశయాంశే నిశ్చయప్రతిబధ్యత్రూపవత్వే ఇత్యస్య ప్రత్యక్షనిశ్చయాన్యమప్యుక్త్వా విపరీతనిశ్చయప్రతిబంధకత్వాంతర కల్పనే గౌరవాత్ ప్రత్యక్షత్వే ప్రత్యక్షత్వే
యోవిశేషదర్శనాభావవిశిష్టవిపరీతజ్ఞానానాం ప్రామాణ్యాంతర్భావేనాప్రత్యక్షయోర్విశేషదర్శనస్యాధ్యాహార్యం తత్త్వేన ప్రసిద్ధం తదితి వాచ్యం వ్యాప్తిసంబంధాది జ్ఞానాదిత్యయోర్వ్యాప్త్యాది
దర్శనవ్యాసనసంగ్రహేణ ప్రత్యభిజ్ఞా రాత్త్వేతత్వాంశప్రామాణ్యసంభవాత్ నానావిధవిశేషదర్శనాభావకాల విశిష్టవిపరీతజ్ఞానాభావస్యానుగతత్వే త్వేతస్యాధ్యాత్మవ్యాప్యాఽత్రాప్రత్యక్షం తన్నత
యోగ్యతా ప్రసంగవారకానాం సంభవేన పరమ్పరాత్త్వేఽనిశ్చయత్వప్రసంగాత్ ఏవమనుగతవిశేషదర్శనే విపరీతజ్ఞానస్య ప్రతిబంధకత్వమప్యసంభవాత్ ప్రత్యక్షాదౌ సవిపత్తిర్దుర్వారాపత్తిరితి విపరీతజ్ఞా
నానుత్తరప్రత్యక్షసంశయసాధారణవిపరీతజ్ఞానదోషవిశేషాభావవిశిష్టత్వేనైవాపరాభావస్య నిశ్చయత్వాభావాధ్యవసాయకత్వే విశిష్టవిశేషణాభావాదిత్యర్థః ప్రసంగాభావాదిభిః
సమంవిషయకాభావాద్యుపపాదనాతాభావోపస్థితిమితి తాదృశవిశేషదర్శనానంతరప్రత్యక్షే తాదృశవిశేషదర్శనానాం విపరీతజ్ఞానానుత్పత్తౌ తదభావస్య దశాయాం ప్రకారత్వాయుక్తత్వా
తివాచ్యం [illegible] ప్రతిబంధకానాం ప్రామాణ్యాభావస్య తత్త్వదర్శనే విరోధమాపత్తేః యది తు నానావిధవిశేషదర్శనానాం విపరీతజ్ఞానవత్వాదిసహానుగమాత్ తత్ర విశేషదర్శనస్యాప్యనువాద
విశేషదర్శన[illegible]ప్రత్యక్షేప్యనుపహారి ఇతి న తజ్జ్ఞప్తితావచ్ఛేదకస్య గౌరవం తావత్ నిశ్చయం అతివ్యాప్తేచ్ఛేదకత్వే విశేషదర్శనస్యాప్యనుగమాత్ తస్యాపి విపరీతజ్ఞానానుత్తరప్రత్యక్షే విశేషదర్శనస్య

స్వాభావికవారణాయ విపరీతజ్ఞానావ్యవహితోత్తరక్షణవృత్తివిశేషదర్శనజన్యతావచ్ఛేదకస్య తత్త్వం విశేషే యత్ర తయోర్విశేషదర్శనజన్యతావచ్ఛేదకస్య తత్త్వప్రతిబన్ధకత్వేఽపి దుర్వారమేవ తదేవం విపరీతజ్ఞాన
ప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకశరీరే అవ్యవహితోత్తరక్షణస్య వ్యవహితతయా తదనుగమాత్ తదభావవిశిష్టతావచ్ఛేదకస్య తత్త్వవిపరీతజ్ఞానావ్యవహితోత్తరత్వాభావస్యాపి ఘటకత్వే గౌరవం దుర్వారమేవ
యత్ర విశేషదర్శనజన్యప్రత్యక్షం వ్యాప్యధర్మవిశిష్టధర్మివిశేష్యకమేవ తదనుత్తరం తం నరం భాతాభావత్వే దోషాభావే విశేషదర్శనవిపరీతజ్ఞానాభావజన్యతావచ్ఛేదకప్రవేశేనైవ స్వాభావికవారణేనాన
ం తత్ప్రవేశ ఇతి తన్నిత్తరాదిమాన్ పురుష ఇత్యాదినిశ్చయస్య కరాదిమత్త్వనిశ్చయరూపావచ్ఛేదకధర్మనిశ్చయస్య పురుషత్వాదినిశ్చాయకతయా తద్విషయనిశ్చయే విపరీతజ్ఞానాభావస్వాభావికస్య
నం తత్ప్రవేశే దుర్వారత్వాత్ కరాదిమత్త్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యకప్రత్యక్షవిపరీతజ్ఞానాభావజన్యతావచ్ఛేదకత్వే కరాదిమాన్ పురుష ఇత్యాదినిశ్చయస్యాపి కరాదిమత్త్వప్రత్యక్షోత్తరక్షణత్వే కరాది
మాన్ పురుష ఇత్యాదిప్రత్యక్షస్యాసంగ్రహాత్ సంగ్రాహకత్వం విపరీతజ్ఞానవిరోధిత్వేనైవ విశేషదర్శనాదినా తత్త్వం విపరీతజ్ఞానావ్యవహితపూర్వవృత్తిత్వాభావవృత్తిత్వవిశిష్టత్వం తదవ
 చ్ఛిన్నం నిశ్చయపూర్వం నవ్యైర్వక్తుం శక్యమితి సామాన్యతో నిశ్చయత్వమేవ తజ్జన్యతావచ్ఛేదకమితి విపరీతజ్ఞానానంతరప్రత్యక్షే తదభావప్రయోజకతాపి నాస్త్యేవం విశేషదర్శనోత్పత్తికాలీనసం
శయానుత్పత్త్యా తత్కాలే సాధారణధర్మదర్శనాదికారణాత్ విశేషదర్శనానంతరమేవ తదుత్పత్తిక్షణే నిశ్చయోత్పాదకతామితి వాచ్యం ఇష్టత్వాదితి నను యత్ర సంశయానంతరమనుత్పన్నవిశేషదర్శనేన
సంశయాదినివృత్తిర్నిశ్చయోత్పత్తిరితి వాచ్యం విపరీతసంశయనివర్తకవిశేషదర్శనాద్యసత్త్వేఽప్యుత్పత్తిస్తత్ర తజ్జ్ఞానోత్పత్తేర్బాధకవిరహాన్న వ్యాపకత్వాదితి చేదస్త్యనవ్యవహితపూర్వవృత్తిత్వ
తద్వ్యాప్తేర్హి తత్తయా కారణాత్ ఇతి ఏవం విశేషదర్శనానాధీనత్వం దుర్ఘటమితి కారణాన్తరమన్వేషణీయం నను సంశయోత్తరం విశేషదర్శనానన్తరం సంశయజనకాదృష్టస్తత్ర జ్ఞానాదిఘటితసామగ్రీ
బలాత్ సంశయస్యోత్పత్తిరితి సంశయానన్తరజ్ఞానస్యైవ రూపనిశ్చయత్వేన నిష్ప్రత్యూహతా తత్సామగ్ర్యభావసహితజ్ఞానసామాన్యసామగ్ర్యా పరజ్ఞానాన్యజ్ఞానత్వావచ్ఛిన్నోత్పత్తిప్రయోజక
త్వాత్ విశేషం సంశయస్య సామగ్ర్యభావస్య నిశ్చయోత్పత్తౌ తత్త్వాల్లక్షణే సంశయప్రయోజకవిశేషాదర్శనస్వాభావ్యం విశేషదర్శనం తన్నిశ్చయప్రతిబన్ధకతయా తమిత్యేవ నిశ్చయస్య సత్త్వాత్
భావస్య తదన్యతావచ్ఛిన్నజనకసామగ్రీ తదన్యత్వావచ్ఛిన్నోత్పత్తిప్రయోజకత్వాత్ అన్యథా పరజ్ఞానాన్యజ్ఞానత్వావచ్ఛిన్నోత్పత్తావపి తత్సామగ్ర్యాదిజ్ఞానసామగ్ర్యభావస్యాపి జ్ఞానాన్య
జ్ఞానత్వావచ్ఛిన్నప్రయోజకత్వాపత్తేః విపరీతనిశ్చయానంతరం చ తేన ప్రతిబన్ధాదేవ న ప్రత్యక్షం విపరీతనిశ్చయస్య ప్రత్యక్షే సాధారణధర్మదర్శనసన్నికర్షాదేర్వ్యభిచారాత్ సామగ్ర్యభావస్య నిశ్చయత్వప్రతిబన్ధ
కత్వాత్ విపరీతనిశ్చయానంతరం విశేషదర్శనే విపరీతాకారానంతరమేవ ప్రత్యక్షం తాదృశే యత్ర భూతలే ఘటో నాస్తీత్యాది జ్ఞానాదినిశ్చయానంతరం చాక్షుషసన్నికర్షాదివశాత్ ఘటో ద్రవ్యం ఇతి

తత్సంశయః కథం సోంశ్పత్యుత్త లౌకికసన్నికర్షాజన్యత్వే సతి జ్ఞానత్వేన తదభావనిశ్చయప్రతిబధ్యత్వాత్ అతో లౌకికసన్నికర్షాజన్యత్వం తద్వత్తాజ్ఞానత్వం తదభావనిశ్చయాభావజన్యతావచ్ఛేదకం వాచ్యం ఏవం చ యదా ద్రవ్యత్వ
మత్త్రిబలో లౌకికప్రత్యక్షే ఘటత్వాభావసత్తే తత్సహితఘటాభావప్రకారకత్వాదిసహితఘటాభావభానసామగ్రీ తత్సంశయం ప్రతి దుర్వారా ప్రతినిశ్చయంబ విశేషసామగ్ర్యంతరం కల్పనీయం తద్యనిరంక్తా విపరీతజ్ఞా
నవిరోధిత్వవినిర్మితే విశేషదర్శనసత్వాదిత్రైనరూపేణాహేతుత్వమాయాతీతి తదసత్ లౌకికసామగ్ర్యా బలవత్వాద్విపరీతకోటిభానప్రతిబంధాదుక్తసంశయాపత్తేయోగాత్ తత్ప్రతిబంధకత్వకల్పనే
ఉక్తబాధనిశ్చయానంతరం లౌకికసన్నికర్షాద్యత్ర వార్తస్య ఘటాదినిశ్చయస్తత్ర ఘటాభావభానప్రతిబంధకాభావత్వేన తద్జ్ఞానాపత్త్యా సంశయోత్పాదనస్య బంధ్యానైవ ఇదం వార్తత్వాదితి విశేషదర్శ
నస్య హేతుతాయాం వివాదాన్నిత ఇత్యక్తం సంశయోత్తరప్రత్యక్షే నిశ్చయే విశేషదర్శనహేతుత్వే ఘటత్వాదిప్రకారకమానసస్యాపి తద్వితీయప్రత్యక్షవిశిష్టఘటాభావాదికాలాసామగ్ర్యాః యోగ్యతాసంశయా
త్మకఘటాదిసంశయఘటితాయాః ఘటాదిమానసప్రతిప్రతిబంధకత్వం న కల్ప్యత ఇతి లాఘవం తదానీం ఘటాభావాదిమానసస్య తాదృశకాలాసామగ్ర్యాః ప్రతిబంధకతయా మానసఘ
ఘటాదిసంశయస్య విశేషదర్శనరూపకారణవిరహేణైవ ఘటాదిమానసనిశ్చయస్య వారణాసంభవాత్ విశేషదర్శనస్యైవ తద్విపరీతకోటికాలాసామగ్ర్యాః ప్రతిబంధకత్వాదభావస్య హి
ఆవశ్యకాయాత ఏవ మానసమితి కేచిన్నిత్యమతం పరిష్కృతం వర్ణితాననుధిధితికారాదిమతే తు వ్యాప్తిపక్షధర్మతానిశ్చయస్య విశేషణాజ్ఞానాదిఘటితయో తదుత్తరప్రత్యక్షే హేతుతయా తథావిధనిశ్చయత్వేన
హేతుత్వవివక్షాదశాయాం తాదృశప్రత్యక్షాదివ్యావృత్తేరావశ్యకత్వాత్ విశేషదర్శనస్య హేతుతామతే ఇత్యభిధానము యుక్తమితి చేన్న నైత్తు యేత్వేన హేతుత్వవివక్షాయాం విశిష్టాన్యవ్యతిరేకాభ్యాం అపత్తయో మత్రస తాదృశని
శ్చయత్వేనాపి ప్రత్యక్షవిశేషహేతుత్వే తత్రాశయేన తథాభిధానాత్ కేచిత్తు తాదృశనిశ్చయత్వేన హేతుతాభివక్షామాత్రేణ న సమాధానం అపి తు తద్వివక్షయా ప్రత్యక్షే తాదృశనిశ్చయత్వేన హేతుతాభిరూపప్రదర్శనే
న విశిష్టసామగ్ర్యం ఇత్యత్ర అధవా తాదృశనిశ్చయజన్యతావచ్ఛేదకానంతర్భావత్వ్యాపిత్యాశాతి వచనత్వాదవృత్తేనిన అన్యమతేతి వ్యాప్యత్వాశయేన విపరీతజ్ఞానోత్తరప్రత్యక్షతద్విషయవ్యాప్తి విశేషదర్శనహేతుతామతే ఇతి వ్యాప్తిత్వాది
ధానం విశేషదర్శనస్యేతి సత్వాదిభిః మాదివిరోధిత్వేన సామగ్రీభావజ్ఞానవిరోధిత్వేన తత్పూర్వప్రత్యక్షే విశేషహేతుత్వం ఉక్తం తాదృశవిశేషదర్శనత్వరూపేణాహేతుత్వే అంధకాలికఘటసంశయే అలౌకికసమవధానా
త్తన్నిశ్చయానుపపత్తిః ఏవం చ సంశయమాహాత్మ్యేన సంయోగాదిరూపవ్యంజకవిరహాధికరణకాలే ఘటాదిసంయోగానంతరం వ్యంజకసమవధానేపి తన్నిశ్చయానుపపత్తిః న చాలౌకికస్యాప్యవిశేషదర్శనజన్యతావచ్ఛేదకత్వే
పరామర్శస్యానుపపత్తిః తత్ర ఘటత్వాసౌరభాదిలౌకికప్రత్యక్షస్యైవ విశేషదర్శనం వినోత్పత్తేరితి వాచ్యం లౌకికసన్నికర్షేణ సత్యపి యత్ర విశేషదర్శనానాం నహేతదారత్వాదిదోషత్రయయుక్తః పురుషత్వాదిసంశ
యః తత్ర విశేషదర్శనేనైవ లౌకికప్రత్యక్షోత్పత్తే విశేషదర్శనజన్యతావచ్ఛేదకరూపేణాలౌకికస్యాపి ప్రత్యక్షస్య సంగ్రహ్యత్వాత్ అత ఏవ విశేషదర్శనానామనుమితిసామగ్రీసత్వేదనుమితిరేవ
భవిష్యతి న ప్రత్యక్షమితి కథం తస్య ప్రత్యక్షహేతుత్వం తద్విషయసమానవిషయప్రత్యక్షసామగ్ర్యా బలవత్వమితి ప్రత్యక్షమేవ భవతి యత్రానుమితిరితి వచనీకాలేన సమానహేతుముత్పత్తివాదివిశేష

దర్శనస్య లౌకికప్రత్యక్షమాత్రహేతుత్వే తాదృశప్రత్యక్షసామగ్ర్యా అనుమితిసామగ్ర్యాః ప్రతిబంధకత్వే యథాహి నబలత్వేత్తుఃసంగతేః యదివ విపరీతజ్ఞానోత్తరప్రత్యక్షే నిష్టవిశేషదర్శనజన్యతావచ్ఛేదకకోటౌ అలౌకికప్రత్య
క్షేప్యనివేశాపనప్తతిప్రతిబంధకత్వనిర్ణయపురుషత్వాదిసంశయోత్పత్తిస్థలే తాదృశలౌకికసన్నికర్షాత్తత్ప్రత్యయాదివారణాయ యదుక్తం తద్విశేషస్య వేదాంతకాలీనప్రత్యక్షేపి విశేషదర్శనే హేతుతాయామావశ్యకత్వాత్తత
ఏవ దూరాత్స్థాణుత్వనిర్ణయోత్తరమపి విశేషదర్శనం వినా పురుషత్వాదినిశ్చయవారణాయ సంశయవాదిత్వ్యావృత్తేతదా వినా సంబంధాదిభేదేన భిన్నానాం విధానాం ప్రత్యక్షావగాహివిశేషదర్శనావచ్ఛేదకధర్మదర్శనసాధా
రణావిశేషదర్శనత్వస్యానుగతస్యాభావేన నత్ర నరరూపేణా హేతుతాసంభవ ఇతి విపరీతజ్ఞానవిరోధిత్వమేవానుగమకం వాచ్యమితి భావః అథయద్వ్యాప్తిసంయోగాది సాధారణ్యాద్విపరీతజ్ఞానవిరోధి
ధిత్వస్యైతదాతత్వతథకుపపద్యతాం ఘటాభావవత్ భూతలాదౌ వా లౌకికసంయోగస్య త్వాదివత్ అవచ్ఛేదకసంయోగాద్యనత్వే తత్సత్వేపి వదంతత్వాదిదోషాంతరోపాధిసంశయోత్పత్త్యా లౌకికసంయోగత్వేన విపరీతజ్ఞానవిరో
ధిత్వావచ్ఛేదకస్వాతంత్ర్యప్రత్యక్షకారణాంతరసహితాలౌకికసంయోగత్వేన తద్రూపతద్భావవత్వాత్తన్నిష్ఠాన్యస్యసంబంధః అన్యత్ర విశేషదర్శనత్వమితి ఉభయోరనుగతసంబంధోపదర్శనమితి చేన్న లౌకికప్రత్య
౭౮ క్షకారణాంతరసమవహితస్యాత్మమనోయోగస్యైవ అత్మనిష్ఠప్రత్యక్షస్యాపి విపరీతజ్ఞానప్రతిబంధకత్వాపత్తేః తత్ర ప్రత్యక్షకారణాంతరాపాదకస్య విశేషదర్శనస్య సమవాయసంబంధేనైవ హేతుతా సంభవా
దిత్యలమధికేన తథావిధనిశ్చయత్వేన హేతుతావచ్ఛేదకాన్యప్రయోజకానాం తదవచ్ఛేదకత్వాదితి లింగవత్త్వాదిలక్షణాపక్షవ్యాప్యవత్తాదివిషయకేతి విశేషణార్థః సాధ్యవ్యాప్యస్థ
దవిశేషవాచ్యత్వాదిపరామర్శకవాచ్యప్రవృత్తిపదార్థవిశేషణయుక్తం యజ్ఞానం వహ్నివ్యాప్యధూమవత్పర్వతసదృశాత్మకపదవాచ్య ఇత్యాదిజ్ఞానం తజ్జన్యాయామయం వహ్నిమానితి పదవాచ్య ఇత్యాదివ్యా
పమితౌ అవస్థగతశ్రీసాధ్యవ్యాప్యత్వపక్షధర్మత్వహేతుప్రకారకం పక్షవిశేష్యకం యత్తాదృశజ్ఞానం తజ్జన్యత్వేపి నాతివ్యాప్తిరిత్యర్థః తథావిధవాచ్యార్థబోధకపదవాచ్యవహ్నివ్యాప్యధూమవత్త్వవత్తే
సాధ్యత్వాప్యవచ్ఛిన్నబుద్ధిజ్ఞానత్వేనైవార్థః యద్యపి తథాభూతా తాదృశవిశేష్యవాచ్యార్థఘటితతత్పదార్థానాంపరస్పరోపశ్లేషావగాహిజ్ఞానత్వేనైవ అవమితివిశేషహేతుతాయాం వ్యాప్త్యా
యాం పక్షధర్మవ్యాప్తిప్రకారకహేతుమత్తావగాహిత్వమపి మితిజనకతావచ్ఛేదకం తథాపి పక్షధర్మవ్యాప్తివ్యాప్యావగాహితాదృశహేతుమత్తావగాహిజ్ఞానత్వరూపమనుమితిజనకతావచ్ఛేదకం వ్యా
ప్యవత్పక్షనిశ్చయత్వం నోత్పత్తావమితిజనకతావచ్ఛేదకం అతిదేశవాక్యార్థజ్ఞానే వ్యాప్యవత్పక్షధర్మతావచ్ఛేదకత్వాభావనివృత్త్యర్థం తావచ్ఛేదకత్వ [illegible] సంశయసత్త్వాన ప్రత్యక్షమితి ఉప
మితిజనకతాయాం తాదృశనిశ్చయత్వనివేశస్యానర్థక్యాదతో న తాదృశరూపావచ్ఛిన్నజనకతాకత్వరూపానుమితిలక్షణస్య తత్రాతివ్యాప్తిః అతఏవ నిశ్చయత్వాపర్యంతనివేశనమప్యర్థవదన్యథాని
శ్చయత్వేనానుమితిజనకత్వేపి తాదృశవ్యాప్తిప్రకారకత్వాదినిర్ణయాదనుమితిజనకతాయాం పక్షవిశేష్యకవ్యాప్యవత్తాజ్ఞానత్వావచ్ఛిన్నతత్తాదృశజ్ఞానత్వావచ్ఛిన్నజనకతాకత్వనివేశమాత్రేణాప్యుపమిత్యాదివారణాద్ధిత్వాత్
వచ్ఛిన్నహేతుతాకప్రత్యక్షే విశేషణేతి వ్యాప్తివారణాయసంభవేతదనర్థకత్వమపవృత్తవస్తుతస్తు వహ్నివ్యాప్యపక్షధర్మ సదృశోయముపమానపదవాచ్య ఇత్యతిదేశవాక్యార్థజ్ఞానసహకృతవ్యాప్యవత్తాపి తత్సా
దృశ్యజ్ఞానజన్యాయాముపమితౌ జనకతావచ్ఛేదకకోటౌ వ్యాప్యాంశవదతాదివృత్తి తదవగాహిత్వస్యాధికస్యాపి నివేశబాధపర్యాంశే వ్యాప్యవత్తావగాహినిశ్చయత్వరూపానుమితిజనకతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్న
హేతుతాకత్వస్య తాదృశోపమితౌ పక్షతత్వాదతివ్యాప్తివారణాయ తాదృశనిశ్చయత్వపర్యాప్తహేతుతావచ్ఛేదకతాకత్వపర్యంతనివేశనమావశ్యకంతథాచానుమితిజనకతావచ్ఛేదకతాయాం వ్యా

శసముదాయి పర్యాప్తాత్వ శసముదాయస్యైవ లక్షణే నివేశనమావశ్యకం అన్యథాసముదాయపర్యాప్తావచ్ఛేదకతాయా వహ్నిత్వాదిపర్యాప్తతయా అసంభవాపత్తేరితి అతఏవ ప్రోక్తనిరుక్తయస్త్వమూలకాభావదలస్యోపాదానం [illegible]

[illegible]

నచ ఖండశః సకలపదార్థోపస్థితావపి అవాంతరవాక్యార్థజ్ఞానం వినా తద్ఘటితమహావాక్యార్థజ్ఞానానుదయాత్ అవాంతరవాక్యప్రతిపాద్యో యాదృశవిశిష్టార్థః తద్విషయకజ్ఞానస్యైవ మహావాక్యార్థజ్ఞానే హేతుత్వమావశ్యకం ఇతి వాచ్యం దండీ కుండలీ వాససీ ఛత్రీ ఇత్యాదౌ దండాదివిశేషణోపస్థితౌ చైత్రాదిజ్ఞానం వినైవ తాదృశవాక్యార్థఘటితతావద్విశేషణోపస్థితవిశిష్టరూపమహావాక్యార్థధియః సమూహాలంబనరూపతావచ్ఛాబ్దబోధాదర్శనాత్ హిస్యాదితి తథిస్యత్తైవం రీత్యా తాదృశవిశేషణాదిస్థితి అపి హ్యేతద్విదయిష్యత ఇతి మహావాక్యార్థజ్ఞానస్య అవాంతరవిశిష్టవాక్యార్థేనాపరపదార్థానాం సంసర్గావగాహిజ్ఞానస్య అవాంతరేతి తాదృశవిశిష్టార్థవిషయకజ్ఞానస్యైవ ప్రవృత్తిమిత్యర్థః అయం భావః యాదృశస్య విశిష్టస్య విశేషణాన్వయా శబ్దాదుపస్థితిః తాదృశే నైవ విశేషణాంతరస్య విశేషాంతరస్యాన్వయబోధోనుభవసిద్ధః యత్ర చ యుగపదేవ నైకస్మిన్ ధర్మిణి నానావిశేషణాన్వయబోధః తత్ర విశేషణానాం తుల్యతయా భానాదనాస్కందితవిశేషణావిశిష్టే విశేషణాంతరవైశిష్ట్యబోధః అతోనతత్ర విశేషణావిశిష్టవిశేష్యబుద్ధిరపేక్షితా వాక్యవిశేషణావిశిష్టే విశేషణాంతరవైశిష్ట్యే వా యత్ర విశేషణాంతరవిశిష్టస్య వైశిష్ట్యభానం తత్ర సబాధకావిశిష్టవిషయకబాధా పేక్షా తు శ్రుతేన తు విశృంఖలసమూహాలంబనబోధాత్ తత్ర తథావిశిష్టే విశిష్టే తద్విధేయస్య తాదృశస్య జ్ఞానస్య తర్కేతావతాంశం తస్యతద్విధివాక్యాదవిశిష్టవిధి యాస్కృతి సాకాంక్షసాపేక్షమిదం తాదృశస్య సమూహాలంబనవిలక్షణావిశిష్టయోగవిశేషణాంశబోధకస్యైవ [illegible]

యాగ ఇత్యవాంతరవాక్యార్థబోధస్య కల్పనే యతయా కారణం అపాయవిశిష్టస్య ఫలసాధనతాబోధస్య ప్రవర్తకత్వే సమా [illegible] నః శ్రుతిసాధ్యే ఇష్టసాధనతాబోధస్య నిష్క్రియత ఇతి లాఘవమితి తత్ర దధి సాధనం [illegible] ష్టాది ప్రతిబంధకతాయాం విశిష్టవిషయకత్వేనోపస్థితిర్విశేషణావిశిష్టే [illegible] దాది [illegible] శిష్టే శక్తిః నానార్థతా [illegible] యం [illegible] ధా [illegible] ధర్మి [illegible] శక్తి [illegible] ఇతి వాక్యం [illegible] ఇత్యాద్యర్థః [illegible] పత్తా [illegible] ఇతి వాక్యం విశేష [illegible] ప్రయోగాత్ విశేష

ప్రకారితాశాబ్దబోధస్య దురుపపాదత్వతయా తదుపపత్తయే వదాదివిశేష్యరూపేణోపస్థితేస్తాయాం। అవశ్యం వాచ్యత్వాత్ బుద్ధిప్రకారకత్వేన ప్రవృత్తినిమిత్తభూతత్వాత్ నామ సంగ్రహపతా
త్వాత్ తద్ధర్మస్య శక్యతయా తదంశే పరిత్యాగే న నిర్విశేష్యకస్య గుణత్వాదిప్రకారకత్వమేవోపపత్తిః బుద్ధిప్రకారకత్వస్యాశక్యత్వేపి తత్పదం బుద్ధిప్రకారవిశిష్టం బోధయతు ఇత్యాప్రకారకత్వభగవత్వమిత
రూపశక్యాత్తన్నానుగతరూపేణాపి భూతత్వాత్ భూతాన్నామ్నా శక్యత్వం బుద్ధిప్రకారత్వస్య సంకేతవిషయత్వేపి తస్య శక్యతావచ్ఛేదకతానతు శక్యత్వం తభావ విశేషణాత్వం తదుపలక్షితభూతత్వాదిప్రకా
రకత్వేనైవ బోధస్య సంకేతవిషయత్వాత్ న తు తద్విశిష్టప్రకారకత్వేన శాబ్దబోధప్రకారతాయాం శాబ్దబోధవిషయతావచ్ఛేదకత్వేన సంకేతవిషయత్వజ్ఞానం ప్రయోజకం యథా భూతత్వస్య భూత
పదజన్యశాబ్దబుద్ధిప్రకారతాయాం భూతత్వావచ్ఛిన్న భూతపదజన్యశాబ్దబోధవిషయతావచ్ఛేదకత్వప్రకారకసంకేతీయశాబ్దబోధవిషయతావచ్ఛేదకత్వేన విషయత్వజ్ఞానం తాదృశసంకే
తగ్రహస్య భూతత్వావచ్ఛిన్నత్వవిషయతానిరూపితసంకేతీయశాబ్దబోధవిషయత్వప్రకారతానిరూపితవిషయతావాన్ భూత ఇత్యాకారకః శాబ్దబోధప్రకారతావచ్ఛేదకతాయాం వర్తమానత్వాభావాత్ తద్విశిష్టప్రకారకత్వేన శాబ్ద
బోధవిషయతావచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకత్వేన సంకేతవిషయత్వజ్ఞానం యథా లోమశత్వస్య పశుపదజన్యశాబ్దబోధప్రకారతావచ్ఛేదకతాయాం లోమశత్వావచ్ఛిన్న లోమవత్వావచ్ఛిన్నః పశుపదజన్య
శాబ్దబోధవిషయతావాన్ భవత్విత్యాకారకసంకేతీయః శాబ్దబోధవిషయతావచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకత్వేన విషయత్వజ్ఞానం తాదృశసంకేతగ్రహాంశే లోమశత్వావచ్ఛిన్నత్వావచ్ఛేదకత్వగ్రహం బం
ధావచ్ఛిన్న లోమవత్త్వప్రకారతానిరూపితవిశేష్యతావచ్ఛిన్నాయాం శాబ్దబోధవిషయత్వప్రకారతానిరూపితవిశేష్యతావాన్ లోమవానిత్యాకారకః ప్రకృతే చ బుద్ధిప్రకారతాశ్రయావచ్ఛిన్నత
త్పదజన్యశాబ్దబోధవిషయతావాన్ భవత్విత్యాకారకభగవత్సంకేతీయశాబ్దబోధవిషయతావచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకత్వేన విషయత్వం న బుద్ధిప్రకారత్వస్యేతి తత్పదజన్యసంకేతే న శాబ్దబోధవిషయ
తావచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకతానమానాధికరణత్వేనైవ విషయత్వమితి తస్య తత్పదజన్యశాబ్దబోధప్రకారతానవచ్ఛేదకత్వ
నివారణాయ ఇదం చ విశిష్టశక్తిపక్షే ఉపలక్షితవాచకగగనాదిపదస్థలే యద్ధర్మః తావచ్ఛేదకత్వశాబ్దబోధవిషయత్వేన సంకేతవిషయత్వగ్రహః తద్ధర్మప్రకారక ఏవ బోధ ఇతి ఉపపత్తి
ఇతి తత్ర శక్యాశ్రయతయా ధర్మిణి తద్ధర్మప్రకారకబోధనిర్వాహః దీధితికారాణాం తు సర్వత్రైవ శాబ్దబోధప్రకారతాయాం తదవచ్ఛేదకతాయాం సంకేతీయశాబ్దబోధవిషయత్వప్రకారతాని
రూపితవిశేష్యతావచ్ఛేదకత్వరూపశక్యతావచ్ఛేదకత్వశక్యతావచ్ఛేదకత్వజ్ఞానం హేతుః యథా భూతపదపశుపదస్థలే భూతత్వలోమశత్వాదిః గగనపదస్థలే శబ్దాశ్రయత్వావచ్ఛిన్న శక్తతావచ్ఛేద
కత్వస్య తత్వాత్ శబ్దాశ్రయత్వప్రకారక ఏవ శక్తిగ్రహాజ్జన్యబోధ ఇతి యేతి గగనపదయోః రవిశేష ఇతి ఏవం చ తత్ర బుద్ధిప్రకారత్వస్య శాబ్దబోధప్రకారతానవచ్ఛేదకత్వం దురుపపాదం నానార్థ నామ
రస్వాదిపదస్థలే ఉపలక్షణతో భవతాత్ నానుగతరూపేణాప్రవృత్తినిమిత్తానామ భానార్థం శక్యస్వరూపవదనుగతరూపసత్త్వేపి శక్తత్వే విభాగాద్ నానార్థతా నివారణాః బుద్ధిప్రకారవిశిష్టవాచకం తత్పద
మితి పరతోప్యసంభవాన్ననువృత్తినికర్తృదపూర్వకే తద్వదివిశిష్టేతదాదిభూతితద్వాచ్యప్రవృత్త్యాద్యనుపలంభవిశిష్టప్రకారకశాబ్దబోధస్య తదాదివదాదనుపపత్తిః అధికారమాశ్రిత్య వృత్తి
తే తైత్తిరీయసంశ్రయాద్ధర్మవిశిష్టగోచరత్వాదిస్వరూపతత్ప్రకారతాశక్యగ్రహస్వరూపతత్ప్రకారకసహస్రత్రైగుణ్యశాబ్దబోధస్యానుపపత్తిః తాదృశార్థ్యమ్ పక్షసంబంధేతి జ్ఞానాత్ స్వరూపం
ప్రత్యుపస్థితాద్విప్రకారకత్వే నానుపయోగాత్ స్వరూపతః తత్ప్రకారకస్తు తాదృశస్వరూపతత్ప్రకారకబోధయ ఏవ తేన తు తద్విశేష్యత్వేనానుగమకధర్మవిశేషవక్తవ్యతాసమానార్థవృత్తిబోధస్వరూపతత్సిద్ధిః

౨౧

[illegible]

శాంవాని ... విశేషణాంతాం ... విశిష్టధూంవూంది విశిష్టవైశిష్ట్య జ్ఞాన ... [illegible]
వస్తుత ... విశిష్టవైశిష్ట్య బాధ ... [illegible]
శిష్ట్యబాధ ... సంభవతి ... [illegible]
... విశిష్ట ... [illegible]
... విశేషణాంతర ... [illegible]
[illegible]

౨౨

[illegible]

[illegible] ... తద్విశిష్ట ... [illegible]

[illegible] ... దండవారణయ ... [illegible]

[illegible] విశేషణానవచ్ఛిన్న ... విశిష్ట ... విశేషణా ... [illegible]

[illegible] తద్వదివిశిష్టవైశిష్ట్యావగాహితా ... సంశయ ... [illegible]

[illegible] ... విశేషణా ... ప్రకారక ... [illegible]

[illegible] ... విశేషణా ... [illegible]

[illegible] ... సంశయ ... [illegible]

[illegible] ... ప్రకారకజ్ఞాన ... ప్రతిబంధక ... [illegible]

[illegible] ... విశిష్టసంశయ ... [illegible]

[illegible] ... విశేషణ ... [illegible]

[illegible] ... విశేషణా ... విశిష్ట ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
౧౨ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

స్మృతిసంస్కారాదుపస్థితభానానుపగమే స్మృతివిరహాత్ తత్స్మరణోపాత్తావచ్ఛేద్యావిలంబేనైవోపస్థితభాననివారణాత్ న చ స్మరణాంశఖ్యానే కారణాత్వ్యాప్తిస్మృతిసంస్కారత్వాభావ న విశేషణమేవ ఇతి వాచ్యం తథాప్యేకత్ర
జ్ఞానాంశానుగతత్వస్య తదభావవత్పదార్థస్య నిర్వికల్పకవిషయతయా మహాకారకత్వాత్ లఘుతరంబేనాకారకారణతాయా అభ్యాత తన్నివారణాయ స్మరణాంశఖ్యానాకారకస్య ఫలమనుకృత్వేనాచరాధకత్వాత్ అతఏవ నిర్వికల్పకాదిస్మర
ణాంశఖ్యానేన విశేషణాభావయోర్విశేషణాం జ్ఞానత్వేన హేతుత్వమగ్రే వ్యవస్థాపయిష్యతే ఇదానీం తు నిర్వికల్పకత్వేన తదభ్యావృత్యాదిసాధ్యాత్యాపక్షాంతరావిషయస్మరణాంశనైవానుభవనిర్ధారణాత్ అయోగవిశేషణాజ్ఞా
నాదిహేతుతాయాం జ్ఞానత్వేన ఉపగంతవ్య ఇత్యవధేయం అనుమితావపి న విషయత్వమాత్రేణ నక్షుతేజః హేతుత్వమితి యదావ్యాపి వ్యాప్యవత్పక్షవిషయకత్ర్యాదిత ఇత్యర్థః
ః జ్ఞానప్రవృత్తి అంతరి తత్వపరహేణాత్ర దాంబితాదిరనుమితేర్లింగత్వవిశిష్టపక్షవిషయకత్వం ప్రత్తి సంభవతి వ్యాప్యసంస్కారసంస్కారాజ్జైతి వ్యాప్యవిశిష్టపక్షవిషయకసంస్కారాజ్జైత్యర్థః ననువిశిష్టవైశిష్ట్యబోధాదిహేతుకాయాం అనుష్ణసంస్కారాన్యత్వవత్ అనుమితిహేతుతాయాం విజ్ఞానత్వమపేక్ష్య సంస్కారత్వేనాత్ర హేతుత్వావతరణాయ తదన్యత్వమేవ తేనానిశ్చితత్వ ఇతి తదన్యత్వప్రవేశే ఉత్తరయతి సంస్కారాన్య
త్వప్రవృత్తిగురుతయేతి అగత్యాతువిశేషణతావచ్ఛేదకప్రకారకత్వగుణాపహేతుతాయాం చైతన్యకారవనహేష్వతే తి భావః అతివ్యాప్తి శంకయాతు సంస్కారాన్యత్వప్రవృత్త్యాదిగ్రంథోనావతరతి సంస్కారాద్యన్య
త్వేనానుమితిహేతుత్వేనిర్భయత్వత్రికరణాపేక్షాహేతుతయా అతివ్యాప్తేరనవకాశాత్ జ్ఞానత్వధూతితద్భవనం వాప్రిత్వాకారణతాం ఘటిత తలక్షణే అసంభవశంకాకారణాభావత్ యత్సంబంధ ఇత్యపాత్ర్యహః పరామ
ర్శప్రత్యక్షప్రత్యనుమితావపరామర్శత్వేనహేతుతా పరామర్శం వినాత అప్రత్యక్షానుభవయాదిత్యత్ర మానవమూలాం పరామర్శానుపపత్తౌ ఇత్యాత్ర శంకాం తత్ర తద్రూపావిషయహేతుతాం పరామర్శం
ప్రమాణాధ్యస్త్రి న చ లిపరామర్శాదిప్రత్యక్షేసాధ్యవ్యాప్యహేతుప్రకారకపక్షవిశిష్టసంశయాన్యజ్ఞానత్వరూపపరామర్శత్వేనహేతుతా నిరాకతుర్వస్తుగత్యాయత్ప్రత్యక్షేనిరూపితవిషయతానిష్ఠహేతుతావచ్ఛే
దకం తన్నిర్ధారయతి హామామాన్యత ఇత్యాదినా హామాన్యతః ప్రత్యక్షే ప్రత్యక్షత్వరూపహామాన్యధర్మావచ్ఛిన్నవిషయత్వేన ఇతి విషయతా యాసన్నత్తయ విషయతాదిభేదేనచ్ఛిన్నత్వైవ విషయతాత్వమనుగమకం కారణాన్యత్వ
పత్తి ఇ తాదాత్మ్యేన కార్యత్వ ప్రత్యక్షత్వే సన్నికర్షస్య వ్యాప్తి జ్ఞానస్య విలక్షణా విషయతా అతవా అతితాంది విషయస్య ప్రత్యక్షే విషయత్వేన కార్యవ్యవహితపూర్వక్షణావృత్తి విషయరూపకారణాస్య తత్ర తాదాత్మ్యేనాసంబంధత్వేన
అవ్యవహితప్రాక్షణావృత్తికారణాసంబంధస్య కార్యసంబంధప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వే అతితానాగతఘటాదిరూపవిషయకార్యవ్యవహితప్రాక్షణావృత్తిత్వస్య సంయోగాదిరసత్త్వేప్యతితానాగతరూపాదివిషయవిశేషణాదాం
త్రియసమవాయతత్వం యుక్తస్య సమవాయస్య సత్వే సత్త్వప్రత్యక్షస్య విషయతయోర్వృత్తివారణాయ విషయప్రహేతుత్వమావశ్యకం యది వ్యవహితప్రాక్షణావచ్ఛేదకారణాసంబంధావశ్యంయోర్వృత్తిప్రయోజకత్వం నతు
తాదాత్మ్యశక్షణావృత్తి తేషాం వలక్షితకారణాస్యాపి సంబంధస్తత్క్షణప్రతిబంధకస్య సమవహితస్యాపి శస్యాత్ప్రాదికావచ్ఛేదేన తత్క్షణావృత్తి ప్రతిబంధకాత్యంతాభావస్యాప్యకాలావచ్ఛేదేనాధికరణాత్ యత్ప్రవృత్తియుక్తసౌ
కార్యాపత్తేః ఏవం బాహ్యతాదివిషయస్యవర్తమానకాలాసంబంధత్వయా అవచ్ఛేద్యాధికరణాసంబంధత్వేనావచ్ఛేదకతయాత్మ్యస్యాపి సన్నికర్షస్య వర్తమానకాలావచ్ఛేదేన తత్ర సత్త్వమితి నాతిప్రసంగ ఇత్యాశయేన హేతాంశాది విష

యెం సామాన్యప్రత్యాసత్త్యా ప్రత్యక్షం న స్యాదితి తత్ర వర్తమాన కాలం వ ఘటేన నిత్య [illegible]
పం న్యాయ్యమిత్యత్ర యద్వా కార్యం తత్ర తదపి తత్ప్రాక్షణ ప్రవృత్తి కారణమిత్యేవం రూపం తత్ర [illegible]
త్తేస్స్య [illegible] సత్వం [illegible] ప్రవృత్తి ప్రయోజకం [illegible] సన్నికర్షాది ప్రత్యక్షం [illegible]
సామాన్యా [illegible] ప్రత్యక్షానుపపత్తి [illegible] పూర్వక్షణే [illegible] సన్నికర్ష [illegible]
[illegible] వర్తమానం [illegible] వర్తమాన [illegible]
[illegible]

షయశక్త్యేపి ప్రవిష్టం యొక్తోక్త ప్రయోగ ... యథానాత్ప్రసంగస్యోక్త తద్గానది ... [illegible]

వక్షైదకోపలక్షిత ప్రత్యక్షస్య సమూహాలంబనే తూపస్య విషయ ... [illegible]

[illegible]

శ్రీస్మృతాం ప్రత్యాసత్తేర్వానతి ప్రసంగేతత్ర ద్వితీయవిషయస్య స్మృతిజనకతాయాం నన్వేవం శబ్దాదివాక్యం వహ్నివ్యాప్య ధూమవత్వాదినా జ్ఞానవిషయతాయాం ధూమాదౌ తద్విషయతాకత్వం స్యాదితి చేత్
వ్యాప్య ధూమవత్వాదేరేకత్ర ధూమవత్వాది విషయస్య స్మరణాత్ స్యాదనయోర్విశేష స్మృతాంశే ప్రత్యక్షత్వాభావాత్ వహ్నివ్యాప్య ధూమవత్వాదిప్రకారకవిషయతా త్వేన విషయతా యాః కార్యకారణ సంబంధ
తత్సంబంధ కారణతావచ్ఛేదకధర్మాన్తరవిషయత్వాదివిషయతానివేశనప్రయోజనం తత్ర ధూమే వహ్నివ్యాప్యత్వ జనకతా ఘటితే తేషాం లక్షణానామితి వ్యాప్యత్వ విశేషణాంశే అన్యవిషయతా యాః
సంబంధత్వే విభావ తద్వదితి భావాం తత్ర వ్యాప్తిప్రకారక యత్ర భానం తత్రాపి భావాదివిషయకస్య స్మరణస్య తు తద్వ్యాప్యత్వే తత్ర స్మృతి విషయతా త్వేన భావత్వావచ్ఛిన్నప్రక
యతాం స్మృతి జనకతా యాం ఆదిశబ్దయోః నస్యానుమితి జనకతా యాం వ్యాప్తి సంసర్గ విషయత్వ తస్మాత్ యత్ర తు విశిష్య స్మర్యమాణ విషయకం సవికల్పక
జ్ఞానం తత్తత్ ప్రకారకం తత్తద్వతా విషయక తత్ర వ్యాప్యత్వాదే ఏవ విశిష్య తత్త్వ జ్ఞానస్య తాదృశస్మృతి హేతుతా యాం తత్తద్విషయకస్మృతే
స్మృతివత్ తస్మాదేవ తాదృశ పరం వ్యాప్య తాదృశ విశిష్ట లక్షణానాం తద్వ్యాప్యత్వే సతి సంస్కారవిశిష్టతా యాం తత్తద్విషయకస్మృతి
తత్తద్విషయకసంస్కారత్వేన హేతుతయైవ స్మృతి విషయం జ్ఞానస్య జ్ఞానత్వేనైవ స్మృతి సర్వవిషయత్వే సతి హేతుతా న తు తత్తద్విషయకస్మృతౌ తత్తద్విషయకసంస్కారత్వేన
హేతువ్యాప్తి రనపేక్షం తత్తుల్యయోః తత్స్మరణాం కారణాయ తత్స్మృతౌ తత్తుల్యయోహేతుత్వ మాత్రమపి వాక్యం సంస్కారత్వ తత్తద్వ్యాప్తి తత్ర సంస్కారత్వేన తద్విషయక
కార్యతత్వ తత్తత్సంస్కారత్వేన హేతుతయైవ తద్విషయకసంశయాత్ తత్స్మరణ విషయక సంశయజ్ఞాన సంస్కారత్వేన హేతుత్వం కార్యతాపన్న ద్వితీయసంస్కారత్వేన హేతువిశేషణ సంస్కార
స్మృతిసంస్కారత్వేనైవ హేతుతా జ్ఞానస్య తత్తద్విషయక స్మృతౌ తత్తద్విషయక సంశయవిషయక ఆభావాత్ జ్ఞానత్వేన హేతుతా యాం ఫలవిషయాభావే తత్తద్విషయక
యత్త్వేన సతతద్విషయక జ్ఞానజన్య సంస్కారస్య తాదృశ స్మృతి జనక సంస్కారత్వేన హేతుతా యాం విషయతా విశేషణ విశిష్ట
క్రమేణ వాక్యం సంస్కారత్వేన హేతుతా యాం విషయతా విశిష్ట స్మృతి తత్ర యద్రూపప్రకారకం వ్యాప్యాంశే విశేషణం తత్స్మరణ సంబంధ విశిష్ట వ్యాప్య స్మృతి జ్ఞానం
జ్ఞానవిషయతా తద్విషయక ఉత్పత్తౌ హేతుత్వే తత్తద్విషయక తద్వ్యాప్తి సంస్కారత్వేన సంస్కారత్వేన భావావచ్ఛిన్న సంస్కారత్వేన తద్విషయక యత్తద్విషయక
తద్విశిష్ట విషయత్వ తత్ర ప్రపంచ హేతుతయా స్మృతి సహిత యత్ర తద్విషయక తత్రవ్యాప్య స్మృతి తత్తద్విషయక సంస్కారత్వేన హేతుతా యాం విషయతా విశేష తద్విషయక
జ్ఞానవిషయకస్య తద్విషయక సంస్కారస్య తత్స్మరణ ప్రతి కారణస్య తత్తద్విషయక స్మృతౌ తత్తద్విషయక సంస్కారత్వేన హేతుత్వేపి జ్ఞానత్వేన హేతుతా యాం విషయతా విశేష
తద్విషయక ప్రతియోగితాకం ఫలవ్యాప్యం కార్యతావచ్ఛేదక స్మృతి నవరూపేణాపి హేతుత్వే సతి సంస్కారత్వ యత్ర తద్విషయక జ్ఞానస్య స్మృతి జనకతా యాం విషయతా విశేషతా వచ్ఛేదక కార్యత్వవచనం ।

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
౧౩ త్తు [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
౨౮ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ఉపసంహారః

[illegible]

[illegible] [redacted] [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
౨౭ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

త్ర తథా చ ఫలివ్యాప్తేం [illegible] ప్రతి శరణా [illegible] యవమా [illegible] యత్రైవ [illegible] ఇత్రి నాం [illegible] సంస్కార [illegible]
[illegible] స్మృతి [illegible] సంస్కార [illegible] తథా [illegible]
[illegible] సంస్కార [illegible] స్మృతి [illegible]
[illegible] తథా చ [illegible]
[illegible] ప్రసంగ [illegible] సంస్కార [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

పరామర్శాత్ తిఅనుమితిదర్శనాత్ అవిలక్షణ్యయోః సర్వ్వత్రైవ వ్యాప్తిమత్వాత్ తత్త్వనుమితిత్వరూపవాతీతదుభయత్రైవ పర్వ్వతో వహ్నిమాన్ ధూమాదిత్యత్రైవ ఆశ్రయతాంశే గమకత్వేన వ్యాప్తిపక్షధర్మతాధియోర్విషయత్వనియమేన సర్వ్వత్రైవ పక్షధర్మతా

తాదృశాతిశయత్వేన తత్ర ప్రతిబన్ధకత్వం అనుమితిత్వప్రతి కారణతాప్తేన చ తద్విశిష్టవైశిష్ట్యబోధ విశిష్టప్రకారకాంశేన తావత్వేన వ్యాప్తిప్రకారకపక్షవిశేష్యక ధియస్తాదృశ అనుమిత్యుత్పత్తి ప్రతి ఆదౌ విద్యమాన

న సమ్బన్ధవిశిష్ట మత్ర వ్యాప్యపక్షధర్మతాపరామర్శసమ్బన్ధరూపం వివక్షణీయం అన్యథా విశిష్టసాధ్యసంసర్గ ఏవం సంయోగావచ్ఛిన్నాధారత్వాదిరూపేణ ధూమనిష్ఠవ్యాప్యత్వస్ఫురణం వర్త్తతే ఏతద్విధయోర్ధూమత్వ [illegible] విశిష్టధీ

ర్నాప్యపక్షప్రకారకవ్యాప్తిపక్షధర్మతావ్యాప్యధూమవత్పర్వ్వత ఇత్యాదిజ్ఞానస్య సంగ్రహః తత్ర సంయోగావచ్ఛిన్నాధేయత్వస్య సంసర్గతావచ్ఛేదకత్వం న భాసతే తద్విషయవ్యాప్తితాఘటకత్వసంయోగాదిసంసర్గకత్వాదిధీ సద్భావ [illegible]

స్యాపక్షతాదిప్రతియోగిత్వసంయోగాదిసంసర్గకధూమాదిరూపవిశేషణస్య యోగాభిన్నత్వేన [illegible] సత్త్వప్రతియోగిత్వప్రకారతాకాధేయత్వభావాన్నవగాహితత్వాత్ తస్య విశిష్టపక్షతైవ తద్భావ ఇతి న

స్య సంయోగాద్యవచ్ఛిన్నాధేయత్వస్యైవ తత్ర సంబన్ధః తస్య సంసర్గత్వేన తదంశే తత్సంయోగాదిసంసర్గత్వావచ్ఛేదకత్వవిశిష్టసంసర్గత్వేన విశిష్టసంయోగాదిసంసర్గతావచ్ఛేదక

తయా తద్విషయతాయాః ప్రకారతానిరూపితవిశేష్యతాశాలిత్వాభావాత్ అన్యథా సంయోగావచ్ఛిన్నాధేయతాసంబంధేన వ్యాప్తిప్రకారకత్వం వ్యాప్యపర్వత ఇత్యాదిజ్ఞానస్య సంయోగాద్యవచ్ఛిన్నాధార

తాసంబంధేన పక్షప్రకారకత్వం పర్వతో ధూమవానిత్యాదిజ్ఞానానుమితిప్రసంగాత్ నిరుక్తానాధేయత్వస్యానిర్ణయే విశిష్టవ్యతయా సంయోగాద్యవచ్ఛిన్నాధారత్వవగాహిత్వేన తాదృశాధే

యత్వావగాహిత్వేన వ్యాప్యపక్షవిశిష్టపరామర్శయోరనుగమ ఇతి శరత్వం వ్యాప్తిమత్వం ఇత్యాది జ్ఞానయోరభావాదేశత్వాత్ వ్యాప్యరూపతాధారత్వావగాహిత్వేన పక్షరూపతాధేయత్వా

వగాహిత్వేన అనుగమస్య రూపతాధేయత్వసంబంధావగాహిత్వమానసంగ్రహోక్తసంభవాత్ తత్ర పక్షతైత్ర ధూమవ ఇత్యాది పక్షమధ్యే ప్రతితా సంయోగావచ్ఛిన్నాధేయత్వ

మేవ ధూమప్రకాశపర్వతస్య సంసర్గతయా భాసతాం నాపి పర్వతధూమయోః సంయోగాదేవగాహితయా అనుమితౌ పీతత్వమేవ విశేషరూపస్య గమకస్య సంయోగసంబంధేనైవ వ్యాప్తి

ప్రత్యయః పక్షప్రకారకః యత్ర పక్షాంశే తత్సంబంధేనైవ వ్యాప్తిప్రకారకత్వతయోర్భేదపరామర్శయోః ఏవం కరణీయః పృథక్ జ్ఞానస్య వైశిష్ట్యప్రతిబన్ధకత్వమేవ తత్త్వమితి తాత్పర్యా

యాత్మనా ప్రత్యక్షత్వాయ తావదితి సన్ని వ్యాప్యత్వతావచ్ఛేదకసంయోగావచ్ఛిన్నవ్యాప్యపక్షవత్తాయాం ప్రతియోగిత్వేన [illegible] వ్యాప్తిత్వైకైవసంబంధేన తద్వత్త్వజ్ఞానత్వప్రతిబన్ధకత్వం గమి

తి ప్రతిబన్ధకతాయాః అనుభవవిరుద్ధత్వాత్ అత్ర ధారా ప్రవాహయోరితి హేత్వన్తరసంబన్ధేన సత్త్వాదిప్రకారకతావిరహకాత్ తత్ప్రకారతావచ్ఛేదకధర్మావచ్ఛిన్నప్రకారతాదర్శాయాం

ంతద్వ్యాప్యవిశిష్టప్రసంగః అత్ర హేతుః ఆధారతాధేయత్వనిరూపితవ్యాప్తి ఏవ ధర్మపర్వత ధూమవ ఇత్యత్ర ధారతా ఆధేయతాధూమవహ్నిపక్షత ఇత్యత్ర వ్యాప్తిరతా

రూపి తాధారతా సంబంధః న తు తద్విషయ ఇత్యర్థసంగతేః యాధారత్వేన ఉభయోరుభయప్రకారత్వవత్త్వేః ఏవం సాధ్యత్వాధారత్వవిషయతాపర్వతవిషయత

యా ఆధేయత్వవిషయతా వధూమవిషయతయా రూపితా తాధారపక్షవిషయతా రూపితా యా ఆధారతా విశేషవిషయతా తనిరూపితరూపితత్వవిషయతా రూ

పితాధేయత్వవిషయతా రూపితవ్యాప్తివిషయతా అత్రైవ ప్రయోజనం నమః వ్యాప్తిమత్పర్వతః పక్షతధర్మధూమవ ఇత్యత్ర పక్షవిషయతా రూపితాధేయత్వవిషయతా వ్యా

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
౨౦ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

నేని తుల్యయోనే [illegible] ప్రకారప్రశ్లేషః తథాచాన్యయోనే యథా ఘటాభావేన స్మృతేః స్మృతిమాత్ర [illegible] విశిష్ట [illegible] దితి వ్యాప్యత్వే [illegible] విశిష్టవైశిష్ట్యావగాహి [illegible] విశేష [illegible] ప్రకారక [illegible] విశేషణాంశే

[illegible]

౬౧

[illegible]

శేషాణాం [illegible] స్వకల్పనే యత్కించిత్ [illegible] సమ్యానతావత్త్వమితి వాచ్యం యత్ర [illegible] విశేషణతాయాం [illegible] తయా ప్రాచ్యశేషస్మృతిగోచర సంభవతీతి విశిష్టవైశిష్ట్య [illegible] వం విశిష్టస్మృతికల్పనం సంభవతీతి విశిష్టవైశి-
ష్ట్యధియో తుల్యతా యాదృశవిశిష్టధీ [illegible] తుల్యతాయాం [illegible] జ్ఞాన [illegible] యుక్తే [illegible] తద్విధ [illegible] జ్ఞాన [illegible] ఏవ పూర్వమనుభవ [illegible] సంభవ [illegible] విశేష్య [illegible]
[illegible] విశిష్టజ్ఞాన విశిష్టవైశిష్ట్యజ్ఞానానామ్ [illegible] విశిష్టవైశిష్ట్య [illegible] జ్ఞాన [illegible] విశిష్టస్మృతికల్పనా [illegible]
[illegible] వదంతి [illegible] సంగ [illegible] ప్రకారక [illegible] స్మృతి [illegible] సంస్కార జ్ఞాన [illegible] సంభవః [illegible] విశిష్ట [illegible] సంస్కార [illegible]
[illegible] సంస్కారస్య [illegible] తద్విధ [illegible] విశిష్ట [illegible] విషయ [illegible] తద్విధ [illegible] స్మృతి [illegible] యత్ర [illegible] తద్ [illegible]
[illegible] నిర్వికల్పకస్మరణం తత్ర [illegible] విశిష్ట [illegible] విషయకస్య సంస్కారాద్ [illegible] నిర్వికల్పకస్మరణ [illegible] యత్తద్విధ [illegible] జ్ఞాన
[illegible] విషయకనిర్వికల్పకస్మరణం [illegible] ప్రకారకజ్ఞానం [illegible] జ్ఞాన [illegible] ప్రకారకస్మృతి [illegible] ప్రకారకస్య సంస్కారాద్ [illegible]
[illegible] నిర్వికల్పక [illegible] ప్రకారకస్మరణాసంభవః [illegible] ఇతి వాచ్యం జ్ఞానసంస్కార [illegible]
[illegible] నిర్వికల్పకస్మరణం [illegible] సంస్కార [illegible] లఘునా జ్ఞానత్వేన విశిష్టధియాం [illegible] నిర్వికల్పకస్మర-
ణాం [illegible] విషయకస్మృతా [illegible] విషయకసంస్కార [illegible] విశిష్ట [illegible] సంస్కారాదితరో విశిష్ట [illegible] పూర్వం నిర్వికల్పక [illegible] స్మరణానుపపత్తిః [illegible]
[illegible] ప్రకారకస్య [illegible] ప్రకారకజ్ఞానస్య [illegible] సంస్కారా [illegible] నిర్వికల్పక [illegible]
[illegible] విషయ [illegible] స్మరణం [illegible] విశిష్ట [illegible] తద్విధ [illegible]
[illegible] స్మరణోపపత్తిః [illegible] నిర్వికల్పకస్మరణోపపాదనమాత్రేణ విశిష్టజ్ఞానత్వేన [illegible] విశిష్టజ్ఞానానుభవత్వ [illegible] విశిష్టస్మృత్వ [illegible] నిర్వికల్పకస్మరణాదికల్పనయా
[illegible] విశిష్టవిషయక [illegible] విశిష్ట విషయక [illegible] విశేషణా [illegible] వాచ్యం జ్ఞాన [illegible]
[illegible] విశిష్టవిషయక [illegible] విశిష్టవిషయక [illegible] విశేషణా [illegible] సంభవాత్ [illegible] జ్ఞానత్వావచ్ఛిన్న [illegible] సంభవత్వ-
మితి వాచ్యం [illegible] విషయక [illegible] విశిష్ట [illegible] నిర్వికల్పక [illegible] విషయస్మృతికల్పనయా నర-

దుపపత్తిః స్మృతి శ్రుతి [illegible] విశిష్టవిషయత్వ [illegible]

ఇతరస్మాద్విశేషణాం [illegible] అనుభవత్వ [illegible] విశిష్ట [illegible]

త్ర యత్ర స్మృతి [illegible] తత్ర స్మృతి శ్రుత్యోర్యస్తు [illegible] విశిష్టవిషయత్వ [illegible]

[illegible]

ఇతి ప్రత్యక్ష... అనుమితి... [illegible]

౨౨

[illegible]

మాంశాధికరణో [illegible] ఇత్యాది [illegible] తద్విషయత్వ [illegible]
[illegible]
[illegible] తద్విషయత్వ [illegible]
[illegible]
ప ప్రత్తి [illegible] తద్విషయత్వ [illegible]
నిరూపిత [illegible] తద్విషయత్వ [illegible]
[illegible]
౯౪ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

వృత్తిత్వం తాదృశసాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధేన ... [illegible]
ఇతి విశేషణాంతావచ్ఛేదకప్రకారకనిశ్చయవిశిష్ట తావచ్ఛేదకసంబంధేన ధూమనిష్ఠవిశేషణతా ... [illegible]
నిష్ఠవిశేషణతావచ్ఛేదకతాయా ఏవం ప్రకారత్వే తాదృశవిశిష్టతాయా ... [illegible]
సాధ్య ... విశిష్టతాయాం వ్యాప్తిజ్ఞానవిశిష్ట తావచ్ఛేదకతయా ... [illegible]
చ్ఛేదకసంబంధే ... విశిష్టతయా ... [illegible]
తద్విశిష్టతాదృశపరామర్శవిశిష్టతావచ్ఛేదకసంబంధేన ... [illegible]
... వ్యాప్తినిశ్చయవిశిష్ట తావచ్ఛేదకసంబంధేన ... [illegible]
... వ్యాప్తివత్త్వజ్ఞానవిశిష్టతావచ్ఛేదకసంబంధేన ... [illegible]
... పరామర్శవిశిష్టతాయా న వ్యాప్తిజ్ఞానవిశిష్ట తావచ్ఛేదక ... [illegible]
... ధూమవ ... వ్యాప్తిజ్ఞా ... [illegible]
... [illegible]
[illegible]

విషయం స్మృత [illegible]

కత్వం విషయతావచ్ఛేదకస్యైవ విశేషణాత్వాదతః పక్షతావ్యపలక్షిత [illegible]

ఇయనోఽవిశేషణాత్వాత్ [illegible]

శ్రీ ప్రకారతయా తత్ర తత్ర విశేషణాం [illegible]

[illegible]

౨౧ [illegible]

[illegible]

[illegible] తాయాం విషయతయా అవచ్ఛేదకత్వరూపం [illegible] ప్రయోజకత్వమేవ ప్రతిపాద్యతే తథాచ
[illegible] తయా [illegible] సాధకతయైవ [illegible] ఇతి తదర్థః ఏవం చ సతి [illegible]
[illegible] సంధానా [illegible] కారణతాయాం [illegible]
[illegible] పక్షతాయాం [illegible]
[illegible] పక్షతాం [illegible] పరామర్శ [illegible] పక్షతా [illegible]
[illegible] సిషాధయిషా [illegible] ననుతాదృశ [illegible] నసంభవతి [illegible]
[illegible] సిషాధయిషా [illegible] సిద్ధి [illegible]
[illegible] సిషాధయిషాయా [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] పక్షతా [illegible] పరామర్శ [illegible]
[illegible] పరామర్శ [illegible] పక్షతా [illegible]
[illegible] అనుమితి [illegible]
[illegible] అనుమితి [illegible]
[illegible]

[illegible]

౨౮ [illegible]

[illegible] ||౨|| [illegible] గురుభ్యో నమః || [illegible] || [illegible]

[illegible]

[illegible] అనుమితినియతపూర్వవృత్తిత్వాత్ ఫలానుపధాయక వ్యాప్తిజ్ఞాన [illegible]

వ్యాప్తేః కథం వ్యాప్తిజ్ఞానస్య తత్ప్రవృత్తిహేతుత్వసంభవ ఇతి వాచ్యం [illegible]
వస్తుతస్తు వ్యాప్తిజ్ఞానస్య [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
౧౨ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] విజ్ఞాన
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] 2

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
౨౮ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

త్రత భావప్రమాకరణాం పృథక్తద్భావవయిందవస్తుత్వేయపక్షాంతనసంభవతీతి అత్రతదాభ్యాసవశాత్ అవచ్ఛేదః సతంప్రమాకరణాం పృథక్ వంకరణాత్ వ్యతిరేకవిశేషదర్శనయుక్తవనాం అత్ర తత్ర శబ్దప్రవృత్తిశక్తిజ్ఞానా
శిననశక్త్యైవ పదార్థోపస్థితి దర్శనంవనానస విశిష్టజ్ఞానత్వ యోంశికత్వాదేత వరప్రతిపత్త్యర్థం శబ్దప్రయోగ అవచ్ఛేదత్వమానసంప్రత్యయసంభావనాత్ తదితిభావః పృథక్ప్రమాణాన్తరకల్పన
తంశయయానుపపత్తిరూపవయనార్థస్య బాధకసముద్ధరతి నత్రిత్వాదినా అప్రామాణ్యసంశయసాధారణసంపాదకహేత్వంతరస్య వక్తవ్యత్వాదితి విశేషగ్రాహకామాన అనుసరణార్థత్వాదినా అను
గతాకారసంప్రదాయవిషయత్వే విషయత్వె అనపవికల్పత్వే ప్రామాణ్యసంశయసంపాదకానుగతాకారవిషయకత్వరూపేణ ప్రామాణ్యసహచరిత ధర్మాభావసహిత తద్వదవధారణపక్షవ్యక్తి
వ్యాప్తత్వేష్టత్వేన వ్యాప్తవిషయత్వె అత్ర సంశయ విశేష దర్శనవిషయకత్వరూపేణ ప్రామాణ్యవ్యవహారదర్శనంనమాయితం ప్రసంగత్వెదితి నిశ్చిత్య యత్ర అవినాభావ గ్రాహకత్వేన ప్రామాణ్యా
యత్ర తత్ర ప్రవృత్తేః నివర్తకవికల్పస్య స్ప్రత్యక్షప్రామాణ్యవగాహిత్వయోః స్వతః ప్రామాణ్యగ్రాహకత్వాదిపక్షస్య విరోధాత్ ప్రామాణ్యాశంకితత్వేపి వ్యవహారదర్శనం ద్వివికల్పకస్యైవ తదానీంతన సవికల్పకస్యేతి సవికల్ప
త్రితప్రామాణ్యసంశయసత్త్వసంపాదకతయాం ధారణంతితనంపాదనాయ సన్నిధిం ప్రత్యక్షప్రమాయాం ప్రామాణ్యసందర్భే ఇత్యనుభవం కథయపదవృత్తా మిత్యత ఆహ తదుత్తరభావి నిర్వికల్పకస్య
హి ప్రామాణ్యగ్రాహకత్వే నిర్వికల్పక సవికల్పక విరోధినో ప్రత్యక్షస్య మాత్రస్య ప్రత్యక్షానుభవ ఇతి భావః ఏవం సాధ్యప్రసక్త్యైవ తతః ప్రామాణ్యగ్రాహి స్వతః ప్రామాణ్యసంశయానువ
పపత్తేః ప్రామాణ్యగ్రాహకత్వేన సదృశ వికల్పకతయా అవిరోధత్వాదితి నను సామగ్రీ ప్రామాణ్యనిశ్చయాదితి వాచ్యం ఉపస్థితవయిదత ప్రామాణ్యపక్షేః ద్వివికల్పకస్యైవ అనుమానాదిసామగ్రీకత్వాదితి తత్ర అత్ర చిత్తస్య వృత్తి
తికత్వవిషయకత్వే తన్మాత్ర నిర్వికల్పకస్య ప్రత్యక్షప్రామాణ్యతయా అనభ్యాసదశాయాం సంశయస్య ప్రత్యక్షవిషయకత్వస్యైవగాహి తత్త్వనిశ్చయ విషయానవస్థాప్రసంగేన భావనాయాం స్థాపనం సూత్రసంగతిః

పృవక్షేపనసమర్థనంతరాభావాదితి భావః ॥ ॥ ॥ — శ్రీ — ॥ ॥ ॥ ఇత్యనుమితిగ్రంథః ॥ ॥ — శ్రీ — ॥ ॥ శ్రీపార్వతీనాథపరబ్రహ్మణే ॥ ॥ — శ్రీ — ॥ ॥ శ్రీశారదాంబాయై నమః ॥ ॥ ॥ — శ్రీ — ॥ ॥ — శ్రీ —

— శ్రీ — ॥ శ్రీకృష్ణాయ నమః ॥ — శ్రీ — ॥ ॥ — శ్రీ —